

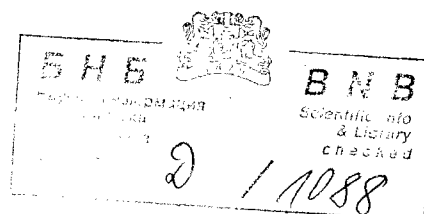
0/04

AT-82

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

ОТЧЕТ ЗА ДЕЙНОСТТА НА Б Н Б

1963 ГОДИНА

До

ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА МИНИСТЕРСКИЯ СЪВЕТ
Другаря Тодор ЖИВКОВ

Т У И

Д О К Л А Д

от Кирил ИВАНОВ, председател на
Българската народна банка

Относно: Годишния отчет, баланса и
сметката Печалби и загуби
на банката за 1963 година

Другарю Председател,

Българската народна банка проведе дейността си през 1963 г. в съответствие с решенията на VIII конгрес на Българската комунистическа партия и указанията на Централния комитет за засилване на контрола чрез лева и повишаване на въздействието върху предприятията за изпълнение на техните планове.

За целта Българската народна банка заостри вниманието си върху:

целевото и икономичното използване на оборотните средства;

ускоряване обръщаемостта на оборотните средства в народното стопанство чрез ликвидиране на ненужните запаси от стокowo-материални ценности и дебиторската задлъжнялост в предприятията;

икономичното разходване на фонда работна заплата с оглед спазването на принципите за заплащането на труда, за предотвратяване на преразходите и намаляването на разходите за труд в себестойността на продукцията;

презриване на губещите обекти и дейности на търговските предприятия и организации в печеливши;

икономичното и с най-висока ефективност капитално строителство в ТНЭС, за сроците завършване и съвременното въвеждане в действие на всички обекти на ТНЭС;

най-целесъобразно насочване на заемите за нова техника и материална база, които на настоящия етап от развитието играят все още голяма роля;

по-тясното обвързване на баланса на паричните приходи и разходи на населението и на кредитните и касови планове с държавния народностопански план;

наблюдяване чрез кредита и паричното обръщение развитието на отделните отрасли в народното стопанство, като сигнализира за появата на неблагоприятни тенденции и диспропорции.

За да се изпълнят тези задачи бе необходимо Банката да подобри своята икономическа работа, като икономическият анализ се превърне в постоянен метод на работа за всеки банков работник, тъй като това е единствено сигурният начин за по-дълбоко навлизане в икономиката на предприятията, за разкриване на нарушенията и слабостите в тяхната стопанска дейност и мобилизиране на съответстващите резерви в народното стопанство.

Ускореното развитие на нашата икономика през 1963 г. и разширяването на икономическите връзки между предприятията вътре в страната и с чужбина доведе до чувствително нарастване на банковата работа. Значително се увеличиха кредитите. Увеличи се и безналичния оборот, извършван чрез Българска народна банка. Увеличеният обем на банковата работа се извърши с почти същият брой служители. Средносписъчният състав на служителите в банката за 1962 г. е 5.304, а за 1963 г. - 5.317/.

Отделните дейности на банката през 1963 г. се характеризират както следва:

I. ЕМИСИОННО - КАСОВА ДЕЙНОСТ

Емисионно-касовата дейност на банката през 1963 година беше насочена към по-нататъшно подобряване на работата по планиране и регулиране на паричното обръщение и касовото обслужване на народното стопанство и на тази основа укрепване стабилността на паричното обръщение и на лева.

Развитието на паричното обръщение през годината протече в съответствие с изпълнението на държавния народностопански план и осъществяването на основните пропорции в него, които определят паричните доходи и разходи на населението и движението на наличните пари. Изпълнението на плана от промишлеността създаде благоприятни условия за развитието на паричното обръщение, като обезпечи планираната продукция на стоки за широко потребление за вътрешния пазар и за износ при изпреварващо нарастване на производителността на труда в сравнение с нарастването на средната работна заплата с 1,2 пункта. Обратно - поради неизпълнението на плана за селскостопанската продукция, селското стопанство не даде на промишлеността, износа и за вътрешния пазар значителни количества селскостопански произведения, като месо, яйца, фасул, пшеница и други. Това се отрази неблагоприятно върху паричното обръщение, като задълбочи съществуващото несъответствие между платежоспособното потребителско търсене и стоковите фондове.

Планираният размер на паричните доходи на населението за годината по баланса на паричните доходи и разходи бе превишен, като при предвидени доходи 4.061 милиона лева се реализираха, по предварителни данни, 4.129 милиона лева. Преизпълни се и планът за паричните разходи на населението за годината, като реализираните разходи достигнаха, по предварителни данни, 4.089 милиона лева при предвидени 4.021 милиона лева. В резултат на това установеното първоначално съотношение между доходите и разходите на населението бе спазено, с което се обезпечи изпълнението на емисионната директива за годината, определена по баланса на паричните доходи и разходи на населението и по годишния касов план. През 1963 година бе предвидено паричното обръщение да нарасне с 40 милиона лева, което нарастване се реализира. Към 31 декември 1963 година паричното обръщение достигна 338 милиона лева срещу 298 милиона лева към същата дата на 1962 година. Средногодишният размер на паричното обръщение за 1963 година

възлеве на 354 милиона лева срещу 288 милиона лева за 1962 година или 66 милиона лева повече. Развитието на паричното обръщение по месеци е показано в приложената диаграма. /Приложение № 1 /.

Нарастването на паричното обръщение през годината е в пряка връзка с нарастването на паричните доходи на населението, които образуват основата на наличнопаричния оборот. Развитието на доходите на населението и на паричното обръщение за последните пет години се вижда от следната таблица:

	Парични доходи на населението		Среден размер на паричното обръщение	
	Милиони левове	% на ежегодно нарастване	Милиони левове	% на ежегодно нарастване
1959	2.703		229	114,5
1960	3.102	117,5	264	115,3
1961	3.344	137,1	274	103,8
1962	3.743	138,5	288	105,1
1963	4.129	152,9	354	122,9
	/очаквано/			

Нормалното развитие на паричното обръщение изисква щото количеството на парите в обръщение да нараства по-бавно от паричния оборот. През 1963 година това изискване не можа да се спази. В сравнение с 1962 година паричните доходи на населението нарастнаха, по предварителни данни, с 10,3 %, докато средният размер на паричното обръщение нарастна с 22,9 %. При анализа на това съотношение в нарастването на доходите на населението и паричното обръщение обаче следва да се имат пред вид следните две обстоятелства, които оказват влияние върху средния размер на парите в обръщение и върху доходите на населението.

На първо място чувствителното нарастване на средния размер на паричното обръщение в сравнение с 1962 година е свързано до голяма степен с обстоятелството, че средният размер на паричното обръщение за 1962 година, който се взема за база на сравнението, е твърде нисък. Под действието на психически фактори във връзка с обявяването и провеждането на паричната реформа, в края на 1961 година паричното обръщение се намали ненормално много. Този нисък размер на паричното обръщение се задържа продължително време и през 1962 година, което оказва влияние върху средния размер на паричното обръщение за цялата година. При елиминирание на посочения

временен фактор, който оказва влияние върху средния размер на паричното обръщение както за 1961 година, така и за 1962 година, се вижда, че нарастването на паричното обръщение през 1963 година не се отклонява съществено от нарастването на паричните доходи на населението, въпреки че го изпреварва. Така, при база 100 за 1959 година паричното обръщение нарастна през 1963 година на 154,6, докато паричните доходи на населението нарастнаха за същия период на 152,7%.

На второ място върху нарастването на паричното обръщение оказва влияние и чувствителното нарастване на доходите на селското население във връзка с въведеното гарантирано минимално заплащане на труда на кооператорите. Това доведе да задържане на повече пари в населението и увеличаване на средния размер на парите в обръщение, тъй като, както е известно, селското население разходва своите доходи по-бавно и в по-продължителен период от време. По предварителни данни паричните доходи на селяните нарастват от 1.094 милиона лева за 1962 година на 1.230 милиона лева за 1963 година или с 12,5%. В същото време доходите на работниците и служителите нарастват от 2.649 милиона лева за 1962 година на 2.899 милиона лева за 1963 година или с 9,5%. При това плащанията към селското население се увеличиха твърде много още през първото тримесечие на годината във връзка и с изплатените големи суми на кооператорите за окончателно разплащане за 1962 година, което повиши значително средния размер на парите в обръщение още от началото на годината. Докато средният размер на паричното обръщение за първото тримесечие на 1962 година е по-висок от средния размер за първото тримесечие на 1961 година с 10 милиона лева, то средният размер за първото тримесечие на 1963 година е по-висок от този за първото тримесечие на 1962 година със 72 милиона лева.

Следователно, неблагоприятното на пръв поглед съотношение в растежа на паричното обръщение и паричните доходи на населението през 1963 година в сравнение с 1962 година е резултат главно на влиянието на временни фактори, свързани с паричната реформа. Това се потвърждава и от динамиката на развитието на паричното обръщение за последните три години до разгласяването и провеждането на паричната реформа и следващите три години. През периода 1958-1960 година средногодишния размер на паричното обръщение се е увеличавал средногодишно с 31,7 милиона лева, а през периода 1961-1963 година той се е увеличавал средногодишно с 30 милиона лева или почти със същите темпове.

Развитието на скоростта на паричното обръщение през 1963 година протече под определящото влияние на голямото нарастване на доходите на селското население. В резултат на това скоростта на паричния оборот през касите на банката се намали от 11,31 пъти за 1962 година на 10 пъти за 1963 година. Или, докато през 1962 година един оборот на парите през касите на банката се е извършвал за 31,9 дни, през 1963 година за това са били необходими 36 дни.

Нарастването на паричните доходи на селяните е положителен факт в развитието на икономиката на страната, тъй като то отговаря на непрекъснатите грижи на Партията и правителството за ускоряване развитието на селското стопанство. За да се избегне обаче свързаното с него намаление на скоростта на обръщението на парите и на неоправданото увеличение на паричното обръщение, необходимо е да се вземат мерки за по-пълно и по-бързо възвръщане на доходите на селяните преди всичко чрез стокооборота и услугите. Това се налага още повече от обстоятелството, че изпреварващото нарастване на доходите на селяните продължава. По баланса на паричните доходи и разходи на населението за 1964 година се предвижда доходите на селяните да нараснат в сравнение с очакваното изпълнение за 1963 година с 8,3 % при нарастване на доходите на работници и служители с 4,4 %.

Благоприятно отражение върху развитието на паричното обръщение през годината оказва подобреното съотношение между паричните доходи и разходи на населението. Доходите на населението нараснаха от 3.743 милиона лева за 1962 година на 4.129 милиона лева за 1963 година или с 10,3 %. В същото време разходите на населението нараснаха от 3.655 милиона лева на 4.089 милиона лева или с 11,9 %. Нарастването на разходите на населението осигури по-пълно възвръщане в касите на банката на пусканите в обръщение пари в резултат на което през 1963 година реализираната емисия е по-малка от емисията за 1962 година, въпреки че доходите на населението за 1963 година са значително по-големи от тези за 1962 година. Докато през 1962 година паричното обръщение нарасна в сравнение с 1961 година с 86 милиона лева, нарастването през 1963 година в сравнение с 1962 година е 40 милиона лева.

Изпреварващият ръст на паричните разходи на населението се постигна главно от голямото нарастване на стокооборота. В сравнение с 1962 година стокооборотът нарасна по текущи цени с 11,8 %.

Трябва да се отбележи обаче, че съответствието между доходите на населението и стокооборота, което обезпечи изпълнението на планирания размер на паричното обръщение за годината, се постигна в значителна степен за сметка на увеличението на цените на някои стоки. Ано реализираният през 1963 година стокооборот се изчисли не по текущи, а по съпоставими цени, нарастването му в сравнение със стокооборота за 1962 година ще бъде не 11,8 %, а 9,4 %, т.е. по-малко от нарастването на доходите на населението. С увеличението на цените на някои стоки се подобри съотношението между платежоспособното потребителско търсене и стоковите фондове, но това засегна покупателната сила на лева. Докато до 1960 година покупателната сила на лева непрекъснато нарастваше и достигна през същата година 141,4 при база 100 за 1952 година, от 1961 година, във връзка с увеличението на цените на някои стоки, покупателната сила на лева отбелязва тенденция на спадане. През 1961 година тя е 140,3, през 1962 година 136,4, а за 1963 година, по предварителни данни, се очаква да бъде 133,2.

Основа за правилно съответствие между растежа на доходите на населението и растежа на стокооборота е непрекъснатото увеличение на стоковите фондове, разнообразяването на асортимента и подобряване качеството на стоките съобразно с измененията в потребителското търсене. При това, за правилно развитие на паричното обръщение и укрепване стабилността на лева е необходимо да се създават необходимите стокови резерви. През 1963 година това изискване не можа да бъде спазено и отбелязаното през последните години изоставане на растежа на стоковите запаси от растежа на стокооборота се задълбочи още повече. При база 100 за 1959 година стоковите запаси в търговията на едро и дребно към края на 1963 година нарастнаха на 113, докато стокооборота нарастна за същото време на 146,4. През 1963 година средните стокови запаси осигуряваха стокооборота за 98 дни при 100 дни през 1962 година, 107 дни за 1961 година и 120 дни за 1960 година. Несъответствието между растежа на стоковите запаси и платежоспособното потребителско търсене влияе отрицателно върху стоковото обезпечение и стабилността на лева и затруднява регулирането на паричното обръщение.

- 9 -

(10)

Несъответствието на стоковите фондове на потребителското търсене стана причина значителна част от паричните доходи на населението да се насочи към спестявания. Част от своите доходи, които не можа да употреби за покупка на търсени стоки, населението внесе на влог при Държавната спестовна каса. В резултат на това през 1963 година Държавната спестовна каса реализира прираст на влоговете 151 милиона лева срещу 67 милиона лева през 1962 година. Жилищноспестовните влогове при Българската инвестиционна банка нараснаха през годината с 28 милиона лева срещу 17 милиона лева през 1962 година. От всеки 100 лева доходи населението задели през годината за спестявания 4,30 лева срещу 2,30 лева през 1962 година. Големият прираст на влоговете улесни мобилизирането на свободните средства на населението и изпълнението на задачите по паричното обръщение. Влоговете обаче са само допълнителен резерв за привличане на свободните парични средства на населението. Интересите на паричното обръщение изискват срещу доходите на населението да се намират достатъчно стенови фондове, които са реалното обезпечение на стабилността на лева. От друга страна, за да се получи най-голям ефект от стимула на материалната заинтересованост, трябва населението да има възможност да употреби най-пълно паричните си доходи за задоволяване на своите потребности, а не да спестява поради това, че не може да намери търсените стоки на пазара. За да се постигне това, необходимо е съответствието между паричните доходи и разходи на населението да се обезпечава преди всичко за сметка на увеличаване на масата на стоките в обръщение, като към спестявания се насочват само действително свободните парични средства на населението, както и средствата, които ще се набират постепенно за покупка на стоки с по-голяма стойност.

Развитието на структурата на наличнопаричния оборот през годината се вижда от таблицата - приложение № 2. Както вече се отбеляза, паричният оборот в селото нарасна значително във връзка с увеличените плащания на трудово-кооперативните земеделски стопанства. Относителният дял на тези плащания в общата сума на плащанията се увеличи от 23,9 % за 1962 година на 27,4 % за 1963 година.

Основната причина за това са увеличените плащания за аванси на кооператорите във връзка с въведеното от началото на годината гарантирано минимално заплащане на труда на кооператорите. В същото време относителният дял на плащанията за заплати намалява от 59 % за 1962 година на 52,3 % за 1963 година. Това голямо намаление обаче е само привидно, тъй като в сумата на заплатите за 1963 година не са включени заплатите по строителството, които са отразени в салдото от операциите на Българската инвестиционна банка, който показател се въведе от началото на второто тримесечие.

В структурата на постъпленията по касовия план прави впечатление намалението на относителният дял на постъпленията от стокооборота - от 70,8 % за 1962 година на 67,8 % за 1963 година. Това намаление отразява само изменение в насоката на постъпленията от стокооборота. Среду намалението на дялът на постъпленията от стокооборота направо в касите на банковите клонове се увеличиха съответно постъпленията от стокооборота чрез п.т.т.станции както във връзка с нарастването на стокооборота в селото, така и в резултат на ориентирането на селските потребителни кооперации към отчитане на постъпленията си в п.т.т.станции. Салдото от операциите на п.т.т.станции, което за 1962 година съставлява 10,3 % от общата сума на постъпленията по касовия план за 1963 година съставлява вече 14,6 %.

Постъпленията от нестокови услуги на населението - транспортни, комунално-битови и културни и спортни мероприятия запазват общият си дял в сумата на постъпленията. Вътре в тях незначително нараства дялът на комуналните и битови услуги. В разгръщането на битовото обслужване на населението през 1963 година се отбелязва значителен напредък. Състоянието на битовите услуги обаче все още не отговаря на нараналите нужди и изисквания на населението, като това особено важи за промишлените услуги, които са все още недостатъчни, бавни, некачествени и скъпи. Разгръщането на нестоковите услуги е значителен резерв за по-пълно привличане свободните средства на населението в касите на банката и за задържане растежа на паричното обръщение. Наред с това, увеличението на разходите на населението за услуги способствува за подобряване на съответствието между паричните доходи и разходи и облекчава напрежението в стокооборота и стоковите фондове. Поради това по-нататъшното разгръщане и подобряване на услугите заслужава най-голямо внимание, като в тази насока е необходимо да се разрешат правилно всички въпроси по заплащане на труда, цените на услугите, материално-техническото снабдяване на предприятията за услуги, осигуряване на подходящи помещения за работилници и пр.

II. КРЕДИТНА ДЕЙНОСТ

A. Планиране на краткосрочните кредити

Българската народна банка провежда своята кредитна дейност в съответствие с тримесечните кредитни планове, които се съставят съобразно задачите по държавния народностопански план и се утвърждават от Министерския съвет.

През 1963 г. банката повиши своята икономическа работа както по съставянето, така и по изпълнението на кредитния план. Банковите органи разшириха и задълбочиха анализа върху дейността на предприятията от отделните отрасли, по-пълно разкриваха резервите и въздействаха за по-рационалното използване на оборотните средства. Това спомогна да се отстранят редица недостатъци в работата на предприятията. Следва да се отбележи обаче, че все още са на лице много трудности, като необвързване на отделните показатели в плановете на предприятията, неритмично снабдяване и реализиране на готовата продукция, стремеж към презапасаване и др., които се явяват сериозна пречка за ефективното използване на оборотните средства. Недостатъчни са и грижите в това отношение на много от ръководителите на предприятията, които насочват вниманието си главно върху изпълнението на стопанските планове и понякога недооценяват въпроса за икономичното използване на оборотните средства. Всичко това даде отражение и върху изпълнението на кредитния план на банката. /Вж. приложение № 3/

Характерна особеност за изпълнението на кредитния план през 1963 г. е, че утвърдените размери от Министерския съвет са превишавани за всички тримесечия, - за I трим. с 1,9 %, за II - 1,5 %, за III - 7,7 % и за IV - 4,1 %. Значително по-големи са отклоненията от плана за отделните отрасли и особено по различните видове заеми.

Превишенията на тримесечните кредитни планове се дължат на някои особености в изпълнението на държавния народностопански план, които разглеждаме по-подробно при кредитната дейност на банката с предприятията от отделните отрасли на народното стопанство.

Следва да се отбележи, обаче, че от 22 % до 31 % от използваните кредити през отделните тримесечия на годината са по лимитираните заеми, каквито са заемите за планови зеласи, за сезонни разходи, по специални разпоредения, за нова техника и други. Общият размер на тези заеми е под плана за I тримесечие с 30 млн. лева и за II тримесечие с 22 млн. лева и над плана за III тримесечие с 13 млн. лева и за IV тримесечие с 20 млн. лева.

Превъзвешението на планираните кредити за лимитираните заеми през последните две тримесечия на годината е почти изцяло по заемите за сезонни разходи на ТКЗС. Причините за това са главно неблагоприятните климатически условия, вследствие на което не се получава планираните добиви от редица селскостопански култури като пшеница, слънчоглед, памук, захарно цвекло, тютюн, домати и други. Главна причина това не се реализираха планираните приходи, част от които следваше да бъдат използвани за издължаване на банковите заеми. От друга страна за превъзвешението на кредитите оказва влияние и обстоятелството, че издължаването на заемите на ТКЗС, които ще ползуват средства от фонда за гарантирано заплащане труда на кооператорите беше отложено за 1964 г., когато ще се получат средствата от фонда. При планиране на кредитите бе предвидено да останат неиздължени /в размер на планираната помощ/ само заемите на признатите за икономически слаби ТКЗС. За такива бяха определени 110 ТКЗС с размер на помощта 14,4 млн. лева. Фактически се оказва, че от фонда трябва да получат помощ 206 ТКЗС в размер на около 34 млн. лева.

Нелимитираните заеми /заемите за изкупуване, по стокооборота, по вноса и износа, по разплащанията, ликвидационни заеми, просрочени заеми/ превъзвешават планираните за тях кредити през всички тримесечия на годината. Общото превъзвешение за тази група заеми е за I тримесечие 64 млн. лева, за II - 49 млн. лева, за III - 133 млн. лева и за IV - 62 млн. лева.

Размерът на остатъците по редовните и просрочените заеми, разпределени по отрасли и сектори в народното стопанство в края на 1963 г. в сравнение с 1962 г., е посочен в следната таблица:

№ п о ред	Отрасли и сектори	Остатъци на редовните и просрочените заеми на:				Отклонения + увеличение - намаление	
		31.XII.1962 г.		31.XII.1963 г.			
		млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%
1	Промисленост	620	35,1	724	35,0	+ 104	17,0
2	Вътрешна търговия	565	31,9	707	34,1	+ 142	25,1
3	Материално-техническо снабдяване	195	11,0	194	9,4	- 1	0,5
4	Външна търговия	262	14,8	273	13,2	+ 11	4,5
5	Селско стопанство	125	7,1	164	8,0	+ 39	31,2
6	Транспорт	2	0,1	7	0,3	+ 5	250,0
Всичко:		1.769	100,0	2.069	100,0	+ 300	17,0
В това число:							
а/ държавен сектор		1.517	85,8	1.734	83,8	+ 217	14,3
б/ кооперативен сектор		252	14,2	335	16,2	+ 83	32,9

Следва да се отбележи, че заемите се увеличиха в предприятията от всички отрасли, с изключение на предприятията от материално-техническото снабдяване, където те бележат незначително намаление. Това важи и за средните месечни остатъци на заемите, които се увеличиха през 1963 г. спрямо 1962 г. с 203 млн. лева /вж. приложение № 4/.

Съществена особеност в развитието на кредита през отчетната година е, че се удължи средният срок за издължаването на банковите заеми. От 32,6 дни за 1962 г. той нарасна на 32,9 дни за 1963 г., в това число на редовните заеми - от 32,9 дни на 33,0 дни а на просрочените - от 27,9 дни на 31,3 дни /вж. приложение № 5/.

За удължаването на средния срок на банковите заеми оказват влияние редица причини, които произтичат от недостатъци в работата на предприятията. Това се потвърждава и от увеличението с 21,7 % на средния размер на просрочените заеми през 1963 г. спрямо 1962 г., докато редовните заеми са се увеличили с 11,1 %. Почти два пъти по-бързото увеличаване на просрочените заеми в сравнение с растежа на редовните заеми се дължи главно на неизпълнението на основните финансови показатели от редица предприятия и на все още

недостатъчните грижи за по-правилното използване на основните и оборотните средства. Очаква се, че тези недостатъци ще се намалят с въвеждането на новата система на разплащане и кредитиране, която предстои да се въведе от 1.VII.1964 г. съгласно постановление № 5 на Министерския съвет от 11.II.1964 г.

Съществени изменения настъпиха през 1963 г. и в структурата на източниците по кредитния план. Размерът и структурата на източниците са показани в следната таблица:

/в млн. лева/

ДО	ИЗТОЧНИЦИ	1962 г.		1963 г.		Отклонения през 1963 г. спрямо 1962 г. + увеличение - намаление
		Остатък на 31.XII	%	Остатък на 31.XII	%	
	Фондове на банката	171,5	9,7	171,5	8,3	-
	Разплащателни сметки	211,5	11,0	152,4	7,3	- 59,1
	Текущи сметки	299,2	16,9	232,1	11,2	- 67,1
	Сметки с бюджетите	75,0	4,2	158,8	7,6	+ 83,8
	<u>В това число:</u>					
	а/ остатъци по републиканския бюджет от минали години	4,8	0,3	4,8	0,2	-
	б/ остатъци по републиканския бюджет за текущата година	-	-	18,3	0,9	+ 18,3
	в/ остатъци по местните бюджети и извънбюджетните сметки	70,2	3,9	135,7	6,5	+ 65,5
	Преценка по паричната реформа 1952 г.	111,5	6,3	111,5	5,4	-
	Сметки с банков институти	385,3	21,7	437,2	21,1	+ 51,9
	<u>В това число:</u>					
	а/ Българска инвестиционна банка	126,2	8,8	111,5	5,4	- 44,7
	б/ Държавна спестовна каса	203,8	11,5	295,0	14,2	+ 91,2
	в/ Държавен застрахователен институт	25,3	1,4	30,7	1,5	+ 5,4
	Междуклонови разплащания	59,2	3,3	84,4	4,1	+ 25,2
	Други пасиви	461,8	26,0	728,0	35,0	+ 266,2
	Всичко:	1.775,0	100,-	2.075,0	100,-	+ 300,9

Както се вижда от правцовите данни, източниците за сметка на които Българската народна банка осъществява краткосрочните кредитиране на народното стопанство, през 1963 г. се увеличиха с 300,9 млн. лева, което съответствува на увеличението на кредитите. Увеличението на източниците е главно в групата други пасиви, остатъците на Държавна спестовна каса и по сметките на бюджета. Явно е следователно, че увеличението на кредитите през 1963 г. е станало главно за сметка на увеличаване задълженията на към чужбина и на спестовните влогове.

Следва да отбележим, че остатъкът по сметките с бюджета през 1963 г. възлиза на 158,3 млн. лева и превъзхожда остатъка в края на 1962 г. с 83,8 млн. лева. Нарастването се дължи главно на проведените от Министерството на финансите мероприятия за икономии, както и на временно задържане на някои разходи от бюджета. Освен това съгласно постановление № 74 на Министерския съвет от 24.VI.1963 г. средствата за осигуряване членовете на трудово-производителните кооперации се влячиха в държавния бюджет, вследствие на което в него се прехвърлиха и набраните за тая цел средства на сума 36 млн. лева. Показаното чувствително намаление на средствата по разплащателните сметки спрямо 1962 г. се дължи от една страна на промена в начина на осчетоводяване задълженията на външнотърговските предприятия в чужда валута и от друга - на проведения опит от банката за кредитиране предприятията по една сметка. При този опит, ефекта от който още не е преценен окончателно, разплащателните сметки се сливат със заемните.

Средствата от паричната реформа 1962 г. не се промениха, въпреки че с бюджета за 1963 г. се предлагаше да се вземат 97 млн. лева. Това се дължи на проведените от Министерството на финансите мероприятия за икономии.

Относителният дял на източниците с траен характер /фондовете на банката, остатъците по републиканския бюджет от минали години, влязлите преценката по паричната реформа от 1962 г. и остатъците по сметките на ДСК/ от 27,8 % в края на 1962 г., слабо се повиши и в края на 1963 г. достигна 28,1 %. Относителният дял на източниците с временен характер съответно

се намени от 72,2 % в края на 1962 г. на 71,9 % в края на 1963 г. В същото време относителният дял на заемите, които имат траен характер /заемите за допълване на норматива, минималните размери през течение на годината на заемите за сезонни разходи на ТКЗС, заемите по вноса и износа, заемите без обезпечение, заемите за нова техника и ликвидационните заеми/ се задържа на нивото от 1962 г. - 61,2 %.

Трябва да се отбележи обаче, че разрывът между стабилните източници и заемите, имащи постоянен характер се увеличи в абсолютна сума от 599,1 млн.лева в края на 1962 г. на 689,7 млн.лева в края на 1963 г. Това показва, че проблемът за подобряване структурата на ресурсите за краткосрочното кредитиране не е загубил своето значение. Към това ни насочва и обстоятелството, че увеличаването на влоговете в ДСК, които приемаме за траен източник, до известна степен се дължи и на съществуващия все още недостиг от отскова запаси, а не е резултат само на една нормална опестовност. От друга страна, с развитието на техническия прогрес и разширяване инициативата на предприятията за използване резервите, бързо нарастват и заемите за нова техника и ширпотреба, които през 1963 г. са нараснали със 71 %. Трябва да се отбележи и обстоятелството, че с влизането в сила на 5-то постановление на Министерския съвет от 11.II.1964 г. за засилване контрола чрез лева и при новата система на планиране и ръководство на народното стопанство, ще настъпят нови съществени изменения в структурата на кредитните вложения и в ресурсите. Всичко това налага да се вземат мерки за подобряване съотношението между стабилните ресурси и временно привлечените средства. Мерките трябва да бъдат насочени главно към абсолютно и относително увеличаване на стабилните ресурси.

Б. Кредитиране на отраслите на народното стопанство

1. Кредитиране на промишлеността

Общият размер на кредитните вложения в държавната и кооперативна промишленост, които заемат 34 % от краткосрочните кредити на банката, през 1963 г. в сравнение с 1962 г. е показан в следната таблица:

№ п о ред	Отрасли на промишлеността	Остатъци на заемите в края на:				Среден месечен оста- тък на заемите през:			
		1962	1963	отклонения		1962	1963	отклоне- ния	
		МИЛИОНИ ЛЕВА		%		МИЛИОНИ ЛЕВА		%	
	I. ОБЩО ПРОМИШЛЕННОСТ	620	724	+ 104	17	578	650	+ 72	13
	а/ държавна	612	716	+ 104	17	568	642	+ 74	13
	б/ кооперативна	8	8	-	-	10	8	- 2	20
	II. ПО ОТРАСЛИ НА ДЪР- ЖАВНАТА ПРОМИШЛЕ- НОСТ								
1	Топливна промишленост	8	12	+ 4	50	7	10	+ 3	43
2	Черна металургия	6	17	+ 11	183	6	13	+ 5	63
3	Цветна металургия и добив руда	14	15	+ 1	7	13	13	-	-
4	Машиностроителна и металобработваща	71	90	+ 19	27	75	84	+ 9	12
5	Химическа и каучуко- ва промишленост	14	17	+ 3	21	18	20	+ 2	11
6	Строителни материали	10	17	+ 7	70	11	14	+ 3	27
7	Дърводобив и дърво- обработваща промишле- ност	12	19	+ 7	58	12	17	+ 5	42
8	Целулозно-книжна промишленост	3	4	+ 1	33	3	4	+ 1	33
9	Стъларска и порцела- ново-фаянсва про- мишленост	3	3	-	-	4	3	- 1	25
10	Текстилна промишле- ност	69	73	+ 4	6	76	71	- 5	7
11	Шивашка промишленост	12	9	- 3	25	13	14	+ 1	8
12	Кожаро-кожухарска и обувна промишленост	11	15	+ 4	36	9	11	+ 2	22
13	Хранително-вкусова промишленост	364	403	+ 39	11	302	351	+ 49	16
14	Други отрасли на промишлеността	15	22	+ 7	47	17	17	-	-

Приведените данни показват, че кредитните вложения в промишлеността са се увеличили в края на 1963 г. спрямо същата дата на 1962 г. със 104 млн. лева, а средномесечните им остатъци - със 72 млн. лева. Увеличението е изцяло в държавната промишленост и то главно в отраслите: хранително-вкусова промишленост, машиностроене и металообработване, черната металургия, топливната промишленост, промишлеността за строителни материали, дървообработвателната промишленост, целулозно-книжната промишленост и др.

Увеличението на кредитите в хранително-вкусовата промишленост е предимно в тютневата промишленост с 43 млн. лева, Винпром с 12 млн. лева и в млекопреработването с 6 млн. лева. То се дължи главно на повишаване цените на тютните от реколта 1962 г., съгласно решение № С-135 на Комитета по труда и цените от 21.IV. 1962 г., на изкупената богата реколта от грозде през 1963 г., както и на увеличаване преходните остатъци от млечни продукти съгласно разпореждане № 468 на Министерския съвет от 27.VI.1963 г. Влияние оказва и известно задържане износа на гроздови вина.

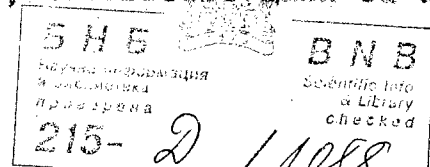
За увеличаването на банковите заеми в отраслите топливна промишленост и черна металургия съществено влияние оказва несвоевременното въвеждане в действие на планираните мощности. Обогадителната фабрика в село Твърдица например влезе в действие на 1.VI.1963 г., вместо на 15.II.с.г. По тази причина не можаха да бъдат преработени изцяло образуваните оперативни запаси от 120 хил тона черни каменни въглища, които се кредитират от банката. Освен това реализацията на получавания продукт при производството на концентрата за коксуване не бе осигурена и по разпореждане на Министерския съвет беше също кредитиран от Банката. Консохимическата батерия и доменната пещ при Металургичния комбинат Кремиковци и разширението на сортопрокатния цех при Металургичния завод Ленин в Перник също не бяха въведени в експлоатация на определените срокове. От двата завода не бе дадена продукцията от 85 хил. тона чугун, 120 хил. тона кокс, 11,5 хил. тона стомана на блокове и 10 хил. тона прокат. Тази продукция, по решение на Министерския съвет, бе свалена от плана към края на годината, но по-голямата част от материалите, необходими за нейното производство бяха получени и кредитирани от Банката.

Нарастването на заемите в дърводобивната и дървообработвателната промишленост и в промишлеността за строителни материали се явява резултат главно на увеличаването на нормативите за тези отрасли, които съгласно разпореждане № 480 от 29.VI.1963 г. и постановление № 91 от 22.VII.1963 г. на Министерския съвет се попълниха изцяло с банков кредит. Освен това съгласно разпореждане № 601 от 9.VIII.1963 г. бяха отпуснати заеми за допълнителната дейност на помощните стопанства към горските стопанства.

Увеличението на банковите заеми в целулозно-книжната промишленост идва главно от дейността на Комбината в с.б. Кьовци, който, поради липса на слама и недостатъчно усвоена технология, през първото тримесечие на годината изостава в изпълнението на производствената програма, реализира значителна свръхпланова загуба, образува свръхпланови натрупвания от материали и готова продукция без осигурен пласмент. Едва в края на годината Министерският съвет намали плана на комбината с 11 хил. тона целулоза, 7150 тона хартия, 2200 тона картони и 1000 тона дървесна маса, което представлява около 45 % от годишния план на комбината. Едновременно с това Министерският съвет възложи на банката да кредитира Комбината за образуваните свръхпланови натрупвания от материали и гориво, явили се вследствие неизпълнението на плана.

Въпросът за използването на банковите кредити и за ефективното използване на оборотните средства е тясно свързан със състоянието на свръхплановите запаси в промишлеността. През 1963 г. банката засили своето въздействие върху дейността на промишлените предприятия за ликвидиране на наличните и за предотвратяване на нови натрупвания на свръхпланови, излишни и ненужни запаси от суровини, материали, незавършено производство и готова продукция. Резултати от тази непрекъсната борба има, но те още не са достатъчни. Свръхплановите запаси в промишлеността в началото на годината възлизаха на 31,8 млн. лева, а в края на годината те намаляха на 19,9 млн. лева. Свръхплановите, излишните и ненужните стоково-материални ценности по съставените от предприятията планове за ликвидация възлизаха на 57,1 млн. лева.^{1/} От тях през годинат

1/ Свръхплановите запаси, посочени в началото и края на годината са по балансите на предприятията и се явяват компенсиран резултат. Фактически те са намалени с неусвоените нормативи. Свръхплановите запаси по съставените планове са без компенсиране. В тях са включени и ненужни ценности, независимо дали са над или в рамките на норматива.

се дивидираха за 45,8 млн. лева или планът не се изпълни с 19,8 %. През годината обаче се образуваха нови натрупвания за 8,3 млн. лева.

Независимо от наличието на свръхпланови запаси от суровини и материали в промишлеността, в много предприятия последните са недостатъчни, което се явява една от съществените причини за непълното използване на производствените мощности и за неизпълнението на производствените планове. Наличието на големи количества свръхпланови запаси от едни материали и липсата на други в едни и същи предприятия са често явление в много отрасли.

Образуването на свръхпланови, излишни и ненужни запаси от стоково-материални ценности, в които за дълго време се замразяват оборотни средства, е резултат на слабости в планирането и материално-техническото снабдяване, необвързване на отделните показатели на плана, затруднения в транспорта, стремеж в някои предприятия да се презапасава с материали и др. Слабости допускат и банковите органи, които не всякога успяват да разкриват своевременно недостатъците в предприятията и не всякога прилагат ефикасни мерки за въздействие. Радикалното решение на този въпрос, който, по наше мнение, не търпи отлагане може да се търси главно по две линии. От една страна осигуряване достатъчно запаси от дефицитни суровини и материали, които да обезпечат ритмично снабдяване и от друга - засилване санкциите за в случаите на презапасаване.

Във връзка с контрола, който Българска народна банка упражнява върху дейността на промишлените предприятия трябва да отбележим и обстоятелството, че от всичко 1179 държавни промишлени предприятия, които през 1963 г. работиха с планова печалба, 878 предприятия или 74,5 % изпълниха и преизпълниха плана за печалбата, като реализираха надпланова печалба 46,7 млн. лева. Същевременно 233 предприятия или 19,8 % от планово-печелившите предприятия не изпълниха плана за печалбата, като реализираха по-малко печалба за 30,8 млн. лева, а 68 предприятия при планирана печалба реализираха загуба, с което народното стопанство загуби 17,2 млн. лева. От планово-губешите промишлени предприятия 62 или 44 % от всички планово-губешни предприятия достигнаха и превишиха планираната загуба, поради което народното стопанство загуби 12,5 млн.

лева, 56 планово-губещи предприятия намалиха планираната загуба с 2,8 млн. лева, а 23 вместо планираната загуба реализираха печалба 3,5 млн. лева. В крайна сметка от неизпълнението на плана за печалбата и от увеличение на плановата загуба, народното стопанство не получи 7,8 млн. лева.

Контролът и въздействието за изпълнението на плана за печалбата и за снижаване себестойността на промишлената продукция, заемат централно място в работата на банката с промишлените предприятия.

Банката разшири и задълбочи през годината анализа върху дейността на промишлените предприятия. Тя положи много усилия да разкрие и въздействува за отстраняване недостатъците в работата им, за по-пълно мобилизиране на ресурсите и ускоряване обръщаемостта на оборотните средства. Въпреки постигнатото в това отношение, банката не можа да използва напълно възможностите, с които разполага за подобряване финансовата и кредитната дисциплина в предприятията. Банковите органи все още недостатъчно изучават икономиката на промишлените предприятия и по-специално обвързаността на плановете, материално-техническото снабдяване, причините за отклоненията от плановете в процеса на изпълнението им. В някои случаи несвоевременно и формално се прилагат и икономически мерки за въздействие върху предприятията.

2. Кредитиране на вътрешната търговия

Размерът на ползуваните заеми от държавните и кооперативните предприятия от вътрешната търговия през 1963 г. в сравнение с 1962 г. е посочен в следната таблица:

СЕКТОРЪТ И ОТРАСЛА	Остатъци на заемите в края на				Средномесечни остатъци през			
	1962	1963	Отклонения		1962	1963	Отклонения	
	год.	год.			год.	год.		
	милиони лева		%		милиони лева		%	
ОБЩО ВЪТРЕШНА ТЪРГОВИЯ И ИЗКУПУВАНЕ	565	707	+142	25	544	633	+89	16
В това число:								
1. Държавни предприятия	411	516	+105	26	394	454	+60	15
а/ ОП - търговия	237	298	+ 61	26	225	255	+30	13
б/ ДТИ "Печатни прозв."	25	24	- 1	4	25	26	+ 1	4
в/ Окръжни изкупв. предпр.	12	14	+ 2	17	17	14	- 3	18
г/ Центр. търг. предпр.	11	25	+ 14	127	9	16	+ 7	78
д/ Предпр. към нар. съвети	87	111	+ 24	28	87	104	+17	20
е/ Обществено хранене	6	9	+ 3	50	5	6	+ 1	20
ж/ Окръжни аптечни предпр.	19	20	+ 1	5	16	21	+ 5	31
з/ Други търг. предприятия	14	15	+ 1	7	10	12	+ 2	20
2. Коопер. търговски предпр.	154	191	+ 37	24	150	179	+29	19
а/ Потребителни коопер.	148	176	+ 28	19	144	160	+16	11
б/ Други коопер. предпр.	6	15	+ 9	150	6	19	+13	217

Както се вижда от посочените в таблицата данни, общият размер на заемите във вътрешната търговия от 565 млн. лева в края на 1962 г. е нараснал на 707 млн. лева в края на 1963 г. или със 25 %. За държавната търговия увеличението е 26 %, а за кооперативната - 24 %. За същото време средномесечните остатъци на заемите са нараснали с 89 млн. лева или с 16 %. За държавните предприятия увеличаването на средните остатъци е 15 %, а за кооперативните 19 %.

Големото увеличение на кредитите във вътрешната търговия и изкупуването през 1963 г. спрямо 1962 г. както и по-бързото нарастване на средномесечния размер на заемите /16,4 %/ от нарастването на оборота на дребно /9,4 %/ се дължи на редица особености в търговията през 1963 г.

И през 1963 г., по силата на 182-то постановление на Министерския съвет от 12.XI.1962 г., Банката по изключение кредитира изцяло прараста на стокския норматив на държавните търговски предприятия, който възлиза на около _____ млн. лева.

От друга страна в съответствие с указанията на Партията и Правителството за по-пълно задоволяване потребностите на населението през 1963 г. бяха увеличени стоковите запаси. Съгласно разпореждане № 465 на Министерския съвет от 27.VI.1963 г. бяха увеличени запасите от ориз, фасул, свинска мас, растителни масла, захар, зеленчукови консерви, памучни тъкани, вълнени тъкани, коприлени тъкани, памучен трикотаж, вълнен трикотаж, обувки. Общо стоковите запаси са се увеличили от 826 млн. лева в края на 1962 г. на 980 млн. лева в края на 1963 г. или със 154 млн. лева.

Веднага трябва да отбележим обаче, че наред с увеличаването на запасите от липсващи стоки са увеличиха и запасите на стоки, за които съществува реална опасност от залежаването им. Обезпекително е например положението с радиопаратите, пиванните изделия и някои други стоки, запасите от които растат с по-бърз темп от растежа на продажбите. През 1963 г. в сравнение с 1962 г. продажбите на пиванни изделия са се увеличили с 14,7 млн. лева, а наличните запаси са нараснали със 17,4 млн. лева. За същия период са продадени в повече 4.836 броя радиопарати, а наличните запаси се увеличили с 58.229 броя.

Важен проблем, по който банката през 1963 г. положи много усилия, е въпросът за ликвидирането на залежалите стоки в търговията, които представляват важен резерв за ускоряване обръщаемостта на оборотните средства. Банката взе активно участие в работата по установяването на залежалите стоки, изиско от търговските предприятия и организации - планове за ликвидирането им и следеше за тяхното изпълнение, като при неизпълнение на плановете прилагаше като мярка на въздействие кредитния санкция.

В резултат на усилията на търговските предприятия и въздействието от страна на банката голяма част от залежалите стоки бяха ликвидирани. От установените в началото на 1963 г. залежали стоки за 25,4 млн. лева, до края на годината се продадоха за 18,6 млн. лева или 73,2 %. Останаха неликвидирани залежали стоки за 6,8 млн. лева, от които в окръжните търговски предприятия за 5,5 млн. лева, в търговията на дребно - 0,4 млн. лева, потребителни кооперации - 0,7 млн. лева и др.

Въпросът за ликвидирането на залежалите стоки не намалява своето значение и през 1964 г., тъй като на мястото на една ликвидирани стоки, залежават други видове стоки. Наред с ликвидирането

на наличните залежали стоки, необходимо е да се полагат постоянни грижи и за ограничаване възможностите на нови натрупвания от нетърсими стоки, към което главно се насочва въздействието на банката.

Друг важен въпрос, по който банката употреби много сили, е въпросът за губещите обекти в търговията. В края на 1962 г. общо в търговията имаше 3.361 броя губещи обекти със загуба 4,5 млн. лева. На 31.XII.1963 г. губещите обекти намаляха на 2.820 броя, а реализираната загуба намаля само със 0,2 млн. лева. При държавната търговия губещите обекти намаляха от 909 на 696 броя, а загубата намаля с 0,3 млн. лева. При кооперативната търговия губещите обекти от 2.77 броя намаляха на 2.563 броя, а загубата се увеличи с 31 хил. лева. Сказаното е явно, че въпросът за губещите обекти в търговията стои открит и за 1964 г. В тази връзка трябва да отбележим, че намаляването броя на губещите обекти е резултат не на подобряване на тяхната работа, а главно на прегрупиране на малките обекти и дейности.

Незадоволителните резултати от работата по ликвидирането на губещите обекти и превръщането им в печеливши се дължат главно на недостатъчната активност на окръжните комисии и на търговските предприятия и организации.

Наличието на губещи обекти в търговията не е нормално явление. Това налага да продължи работата по ликвидирането на тези обекти и превръщането им в печеливши, като Министерството на вътрешната търговия и Централният кооперативен съюз се активизират повече за изпълнението на тази задача.

3. Кредитиране на предприятията от материално-техническото снабдяване

Общият размер на заемите, които ползват предприятията за материално-техническо снабдяване в края на 1963 г. възлиза на 194 млн. лева или е намалял спрямо същата дата на 1962 г. с 1 млн. лева. Намалението на средните месечни остатъци на заемите е по-голямо - от 185 млн. лева за 1962 г. те намаляват на 175 млн. лева. Намалението на заемите е резултат главно на увеличението на норматива на собствените оборотни средства на Главно управление за материално-техническо снабдяване с 26 млн. лева.

В своята работа с предприятията за материално-техническо снабдяване вниманието на банката през 1963 г. бе насочено към засилване въздействието на кредита за по-ритмично снабдяване на народното стопанство с необходимите суровини и материали и за по-бързо оползотворяване на залежалите и ненужните суровини и материали, закупени по реда на 72-то постановление на Министерския съвет.

Банката засили своя контрол и въздействие върху цялостната дейност на снабдителните предприятия. Банковите органи следяха отблизо как снабдителните предприятия изпълняват договорните си задължения към предприятията-потребители и когато те не им изпращаха в срок договорените суровини и материали изпращаха тези материали от кредитиране. Освен това, банката изнасяше пред Главното управление за материално-техническо снабдяване случаите когато промишлените предприятия не изпълняват своите производствени планове поради липса на материали и предлагаше да се набележат мерки за осигуряване промишлеността с необходимите ѝ суровини, материали и резервни части.

Особено внимание отдели банката за ликвидирателите на залежалите материали. За да стимулира снабдителните предприятия за по-бързото им оползотворяване, банката прие за кредитиране само онези залежали материали, които бяха приети като ресурс по плана за материално-техническо снабдяване през 1963 г. Същевременно тя изпраща от кредитиране материали за 3 млн. лева, които бяха без движение до 31.VII.1963 г. Тази мярка за въздействие оказа положително влияние. От общата сума на закупените по реда на 72-то постановление на Министерския съвет и наличните собствени залежали материали за 41,4 млн. лева, през 1963 г. бяха оползотворени за 27,7 млн. лева или 67 %. Същевременно Главното управление за материално-техническо снабдяване взе мерки и установи размера на залежалите и труднопластируемите материали, които се намират в складовете им. Оказа се, че в снабдителните предприятия има залежали и труднооползотворяеми материали за 12,3 млн. лева, за обещанна - 1,0 млн. лева и подлежащи на бракуване за 2,5 млн. лева или общо за 15,7 млн. лева. За оползотворяването на тези материали то представи доклад в Министерския съвет, който взе решение № 16 от

15.1.1964 г., с което се нареди трудноползотворяемите материали да бъдат ликвидирани в срок до 3 години, като през това време бъдат кредитирани от банката.

Банката засили своя контрол върху снабдителните предприятия и по отношение снижаване издръжката на обръщението. При констатиране на случаи на превишение на плановата издръжка се прилагаха кредитни санкции, а същевременно се изискваше от ръководителите на предприятията да изработят конкретни мероприятия, които да отстранят преразходите. Общо за главното управление за материално-техническо снабдяване постигнатите резултати са добри. При план 2962 лева на 100 лева стокооборот фактически са извършени разходи за 2798 лева или е реализирана икономия от 0,164 лева на 100 лева стокооборот.

Подобрено бе и снабдяването през 1963 г. на промишлеността и другите отрасли на народното стопанство със суровини, материали, резервни части и др. Главното управление за материално-техническо снабдяване прояви по-голяма маневреност и оперативност за по-правилното разпределение и насочване на суровините и материалите. Независимо от общото подобрене в работата на снабдителните предприятия обаче налице са все още основните недостатъци в снабдяването, които всяка година се повтарят - снабдяване не по спецификации и не в договорените срокове. Този главен недостатък в снабдяването се явява сериозна причина за неизпълнението на производствените планове от много предприятия, за образуване на непланирани натрупвания от стоково-материални ценности, за преразходване на фонд работна заплата и др.

4. Кредитиране на селското стопанство

а. Краткосрочно кредитиране на ДЗС и ТКЗС и финансиране на МТС

Краткосрочните банкови заеми, които ползува държавният и кооперативният сектор в селското стопанство заемат в края на 1962 г. 7,1 % и на 31.XII.1963 г. - 8 % от всички краткосрочни кредитни вложения на банката в народното стопанство. Поради сезонния характер на този отрасъл обаче остатъците през годината

са значително по-големи. Средният месечен размер на заемите за 1962 г. възлиза на 13,6 %, а за 1963 г. - 14,4 % от средните остатъци на всички заеми.

Размерът на заемите в селското стопанство в края на 1962 г. и 1963 г. както и средномесечните им размери, разпределен по сектори, са показани в следната таблица:

СЕКТОРИ	Остатъци на заемите в края на:				Среден месечен остатък на заемите през:			
	1962 год.	1963 год.	Отклонения		1962 год.	1963 год.	Отклонения	
	милиони лева		%		милиони лева		%	
<u>ОБЩО СЕЛСКО СТОПАНСТВО</u>	125	164	+39	31,2	227	260	+33	14,5
а/ държавен сектор	35	28	- 7	20,0	41	38	- 3	7,4
б/ коопер. сектор	90	136	+46	51,1	186	222	+36	19,4

Увеличението на заемите в селското стопанство е изключително в ТКЗС, където се намират към 85 % от краткосрочните кредитни вложения в този отрасъл, докато в държавния сектор заемите са намаляли. Следва да се отбележи, че заемите се увеличават със значително по-бърз темп от растежа на селскостопанската продукция. Това се дължи както на неблагоприятните климатически условия през 1963 г., така и на увеличаването на материалните разходи по поддържането и използването на нарасналите основни фондове - разходи за резервни части, гориво, смазочни материали, амортизации и т.н. - които в предшните години се извършваха от машинотракторните станции.

Общият размер на краткосрочните заеми, ползувани от ТКЗС в края на 1963 г. се е увеличил спрямо 1962 г. с 46 млн. лева или с 51,1 %, а средният месечен размер на заемите е нараснал през годината с 36 млн. лева или с 19,4 %. Както бе отбелязано, увеличението на заемите значително изпреварва нарастването на произведената селскостопанска продукция.

Причините за голямото увеличение на заемите в ТКЗС имат различен характер. Основна причина обаче се явява неизпълнението на плана за добивите за редица селскостопански култури.

Вследствие на това броят на стопанствата, които следваше да получат помощ от Държавния кооперативен фонд значително се увеличи. Издължаването на заемите на тези стопанства, възлизащи на около 34 млн. лева, се отсрочи до получаване на помощта. В съответствие с постановление № 8 на Министерския съвет от 12.1.1963 г. бяха увеличени паричните аванси на кооператорите от 60 % на 70 % срещу вложения труд и заплащане на гарантиран минимум от 1,80 лева на дневна трудова норма. През годината стопанствата изкупиха техника от МТС, във връзка с което се увеличиха материалните разходи за нейното поддържане. Увеличиха се разходите по реколтата за 1964 г., а в края на годината бяха отпуснати заеми за дзвонски.

През 1963 г. контролът на банката върху дейността на ТКЗС се подобри и засили. Това допринесе да се подобри финансовата и кредитната дисциплина на стопанствата.

В изпълнение на постановление № 259 на Министерския съвет от 10.XII.1959 г. банката взе активно участие както при съставянето на производствено-финансовите планове на ТКЗС, така и при проверката и утвърждаването им от изпълнителните комитети на окръжните народни съвети. В много случаи банковите органи разкриваха съществени слабости при съставянето на плановете и съдействуваша за отстраняването им.

Установени бяха случаи на необвързване на производството с паричните постъпления и плащания; несъответствие между сумите за основното заплащане на труда на кооператорите и сумите за авансиране и окончателното разплащане; аритметични грешки и пр.

Във връзка с подобряване на планирането в ТКЗС банката разработи предложение до Министерството на селскостопанското производство, което го възприе.

С въведеното през годината авансиране на кооператорите въз основа на гарантирания минимум се намалиха възможностите за преавансиране на кооператорите. Засили се и банковия контрол в тази насока. Въпреки това в пет стопанства през 1963 г. се допусна преавансиране на кооператорите срещу 13 стопанства за 1962 г.

Банката засили контрола и помощта по годишното приключване дейността на ТКЗС. По този въпрос банковите органи извършиха съвместни проверки с органи на окръжните народни съвети. За да завишат доходите за разпределение за отделни стопанства бяха установени случаи на неоснователно намаляване заделенията за фондовете в края на годината, оставали са неприключени разходи и др. За да се отстранят тези и други недостатъци по годишното приключване банката, съвместно с Министерството на селскостопанското производство, даде указания за осигуряване правилното приключване на сметките на ТКЗС за 1963 г.

И през 1963 г. банката продължи усилията си за финансово укрепване на ТКЗС, като засили контрола и въздействието си за ликвидиране на незаконната дебиторска задължениост и увеличаване на собствените оборотни средства. Постигнатите резултати са сравнително добри. Така например, въпреки увеличаване базата за авансиране, сумата на преавансираните кооператори намаля от 2,3 млн. лева на 31.XII.1962 г. на 1,4 млн. лева на 31.XII.1963 г. или с около 0,9 млн. лева. Нараснаха и фондовете на стопанствата. Почувствително нараснаха средствата по фонд "Оборотен" след като банката постави като условие за отпускане на заем срещу опаричена продукция, стопанствата да са заделили най-малко 1 % от доходите си за увеличаване на фонд "Оборотен". Нарастването на собствените средства на стопанствата през последните четири години се вижда от следната таблица:

ПОЯСНЕНИЯ	към 31.XII в млн. лева			
	1960	1961	1962	1963
Оборотни средства - всичко:	268,3	297,2	450,8	501,7
В това число:				
фонд "Оборотен"	37,1	45,0	64,7	78,4
фонд "Преходен запас"	231,2	252,2	278,5	301,5
фонд "Млади животни за основни стада"	-	-	107,6	121,8

Банката решително въздействува и за преустановяване на неправилната практика в много ТКЗС - да разпределят в края на годината останалите свободни средства по фонд "Преходен запас", което редица стопанства консумираха извършеното натрупване от

минали години. По този начин бяха запазени от разпределение предимно от икономически укрепнали стопанства, само за 1963 г. 15,5 млн. лева.

В резултат на увеличаване натрупванията на собствени оборотни средства през 1964 г. няма да ползват кредити за производствени нужди 18 финансово укрепнали вече ТКЗС.

Наред с финансовото укрепване на много стопанства, в ТКЗС е на лице едно тревожно явление - стремеж към презапазване с материали и резервни части за основен ремонт. В стремежа си да осигурят редовни ремонти на машините и от страх да не останат без строителни материали и резервни части, много стопанства закупуват по-големи количества, стколкото им са необходими. С това не само че се замразяват оборотни средства за продължително време, но други стопанства се лишават от възможност да закупят необходимите им материали и резервни части за своевременно ремонтиране на машините. В момента банката проучва този въпрос в редица стопанства, след което ще направи съответни предложения.

Заемите на държавния сектор от селското стопанство в края на 1963 г. са намалели със 7 млн. лева спрямо 1962 г., а средните месечни остатъци - с 3 млн. лева, въпреки че съгласно постановление № 137 на Министерския съвет от 1963 г. се образуваха 15 нови държавни земеделски стопанства.

Намалението на заемите се дължи главно на това, че стопанствата не можаха да попълнят предвидените по плана запаси от фураж поради неполучаване на планираните добиви. От друга страна в стопанствата се явиха свободни средства от реализирана свръхпланова печалба, част от която остава в ДЗС и е използвана за издължаване на заемите.

През 1963 г. вниманието на банката в работата си с ДЗС бе насочено главно върху изпълнението на производствено-финансовите им планове. За целта банката анализира внимателно работата на стопанствата през 1962 г. и изиска да разработят конкретни мероприятия за отстраняване допуснатите слабости. Изпълнението на тези мероприятия се следеше от близо. Наред с това съвместно с ОНС и ръководствата на ДЗС се разгледа изпълнението на плановите за

първото полугодие. Набелязваха се допълнителни мероприятия, с кои да се осигури изпълнението на предвидения с плана финансов резултат. Изпълнението на финансовия план на ДЗС бе проучено и към 30.IX.1963 г. Установи се, че наред с постигнатите общо добри резултати, някои стопанства няма да изпълнят плана за натрупваният поради наличие на организационни слабости, поради нанесените щети от тежката зима и продължителната сува, недостиг на минерални торове и др. За резултатите от това проучване банката информира Министерството на селскостопанското производство. Съвместно с Министерството се дадоха указания на ДЗС, на окръжните народни съвети и на банковите клонове да проведат допълнителни мероприятия с които да се подобри работата в стопанствата, като се намалят очакваните неблагоприятни финансови резултати. Банковите клонове упражняваха системен контрол за изпълнението на мероприятията, което допринесе за подобряване на работата на стопанствата.

По отношение на работата си с машинотракторните станции банката засили своя контрол главно по разириването и ликвидирането на свръхплановите запаси от резервни части и ремонтни материали. Известни резултати се получиха, но те още не са достатъчни. Резервните части се намалиха от 1,9 млн. лева в края на 1962 г. на 1,8 млн. лева в края на 1963 г. при норматив 1,7 млн. лева. Наличностите от ремонтни материали намалиха за същия период от 0,4 млн. лева на 0,3 млн. лева при норматив 0,3 млн. лева.

И в работата си със селскостопанските предприятия, наречени постиженията, банката допуска и слабости. Най-съществени слабости могат да се сведат до неумението ни все още във всички случаи да съчетаем мерките за въздействие с причините, които породят слабостите и недостатъците. В тази насока банката непрекъснато се стреми да подобрява и усъвършенствува формите на кредитиране и контрол.

б. Кредитиране, финансиране и контрол на капиталните вложения на ТКЗС

Изпълнението на плана за капиталните вложения на ТКЗС както и участието на банковия кредит за осъществяване на капиталните вложения е показано в следната таблица:

№ од	МЕРОПРИЯТИЯ	План		Изпълнение		Използуван банков кредит млн. лева	Относителен дял /‰/ на участие в мероприятията с	
		милиони лева	%	%			банков кредит	собств. средств.
1.	Стопански сгради и други строежи	92,1	56,8	62	17,4	31	69	
2.	Мелиоративно строителство	31,2	20,1	64	8,5	42	58	
	в т.ч.:							
	а/ малки обекти-самоост.	21,9	14,4	65	7,1	50	50	
	б/ терасиране, паркови пасажи	9,3	5,7	61	1,4	24	76	
3.	Животни	60,9	48,8	80	7,1	15	85	
	в т.ч.:							
	а/ покупка продуктивни и работни животни	14,6	10,5	67	2,8	27	73	
	б/ млади животни, основни стада	46,3	38,3	83	4,3	11	89	
4.	Машини и инвентар	70,6	61,4	87	18,9	31	69	
5.	Трайни насаждения	40,3	29,2	73	10,1	35	65	
6.	Парници, колозе, саръци	3,9	3,2	81	0,3	9	91	
7.	Некредитуеми	11,7	6,2	53	-	-	100	
	Всичко капиталовложения:	310,7	225,7	73	62,3	28	72	
8.	Участие в национални мелиоративни обекти	7,2	6,7	93	4,3	65	35	
	А общо:	317,9	232,4	73	66,6	29	71	

Общият обем на капиталните вложения е изпълнен 73 %, което е значително по-ниско от изпълнението за предшестващите години: 81 % за 1962 г. и 85 % за 1961 г. Неизпълнението общо на плана и за отделните мероприятия се дължи главно на липсата на строителни материали и работна ръка, както и на завишаване на плана за строителството без съответно обвързване с материални и трудови ресурси, каквито случаи често се срещат.

Изпълнението на плана за участието на ТКЗС в национални мелиоративни обекти е сравнително добро /93 %/. Тези обекти са обществени предимно с банков кредит и са изпълнени от строителни

организации. Сравнително добро е изпълнението на плана за снабдяване на стопанствата с машини, транспортни средства и инвентар /67 %/. Сравнително добро е изпълнението и на плана за преминаващите в основни стада млади животни от собствено производство /83 %/, влияние за което оказва и въздействието на банката за периодично изплащане на тези животни през цялата година, както е разпоредено с постановление № 20 на Министерския съвет от 8.1. 1962 г.

Капиталните вложения на ТКЗС се осъществяват главно със собствени средства, набирани по фонд "Неделим", които заемат 71 % от общата сума на капиталните вложения. Постъпленията по фонд "Неделим" през 1963 г. са показани в следната таблица:

№ п о ред	ИЗТОЧНИЦИ	План	Изпълнение	
		хиляди лева		%
1.	Недовнесени суми от 1962 г.	23.503	23.666	101
2.	Отчисления от парични доходи	102.960	83.647	81
3.	Амортизационни отчисления	84.592	85.875	102
4.	Продажба и ликвидация на животни	54.896	57.745	105
5.	Други постъпления	11.028	8.713	79
	Всичко:	276.981	259.646	94
6.	Средства в началото на годината	28.074	28.074	100
	Общо собствени средства:	305.055	287.720	94

От общата сума на планираните постъпления по фонд "Неделим" 305,1 млн. лева за финансиране по плана за капитални вложения бяха предвидени 215,3 млн. лева. Разликата от 89,8 млн. лева беше насочена за покриване на други разходи на стопанствата: погашения на дългосрочни заеми, основен ремонт, погашения на получени машини от МТС, възстановяване на оборотни средства и други, които по характер не са капитални вложения и се финансират със средства от фонда.

От постъпленията 287,7 млн. лева по фонда, до края на годината бяха използвани: за капитални вложения 150,2 млн. лева; за некапитални разходи 69,4 млн. лева, в това число за погашения на дългосрочни заеми 41,9 млн. лева; за капитални вложения, извършени

на място от ТКЗС 3,0 млн. лева; недовнесени 27,4 млн. лева /които ще постъпят през 1964 г./ и остатък в края на годината 37,7 млн. лева, които се съхраняват в банката.

Постъпилите в по-малко от плана средства по фонда се дължи главно на нереализиране на планираните доходи от стопанствата. Постъпилите в повече амортизационни отчисления е във връзка със закупените през годината нови машини, животни за основните стада и въведените в експлоатация нови строежи. Повечето постъпления от ликвидация на животните е резултат на все още неизживяното увеличение за подмяна на стадата и намаляване на броя им в съответствие с наличния фураж, поради което се ликвидираха по-голям брой слабепродуктивни животни, отколкото бе предвидено при съставянето на плана.

Характерно е, че собствените средства на ТКЗС като източник по плана за капиталните вложения на ТКЗС непрекъснато се увеличават, а банковият кредит съответно намалява, което се потвърждава от следните данни:

Годи- ни	Постъпле- ния по Ф. "Неделим"		В това число от- числения от парич- ни доходи		Използуван банков кредит		Обем на капитални- те вложе- ния		Участие в изпъл- нение на капит. вложения в %	
	млн. лева	ин- декс	млн. лева	ин- декс	млн. лева	ин- декс	млн. лева	ин- декс	собств. средств.	банков кредит
1961	223	100	63	100	124	100	264	100	54	46
1962	252	113	80	126	90	73	239	90	63	37
1963	288	129	84	132	67	51	233	88	72	28

Поради увеличаването на собствените средства на ТКЗС, относителният дял на банковия кредит в капиталните вложения намалява от 46 % през 1961 г. на 28 % през 1963 г. През 1963 г. 248 ТКЗС не са ползували дългосрочен банков кредит или са ползували, но са възстановили кредита до края на годината.

Българската народна банка кредитираше капиталните вложения на ТКЗС през 1963 г. в съответствие с утвърдения от Министерския съвет кредитен план, който е изпълнен както следва:

№ п о ред	ПОКАЗАТЕЛИ	План		Изпълнение	
		хил. лева	млн. лева	%	
I. НАСОЧВАНЕ НА СРЕДСТВАТА					
1.	Дългосрочни кредити на ТКЗС	105.000	69.200	66	
2.	Краткосрочни кредити на ТКЗС за капитални вложения срещу бъдещи постъпления по фонд "Неделям"	25.000	13.389	54	
3.	Индивидуални заеми за добитък	500	960	192	
Всичко:		130.500	83.549	64	
II. ИЗТОЧНИЦИ					
1.	Погашения на дългоср. кредити на ТКЗС	39.757	41.885	105	
2.	Погашения по краткоср. заеми на ТКЗС срещу бъдещи постъп. по ф. "Неделям"	25.000	13.465	54	
3.	Средства от държавния бюджет	65.743	30.643	47	
Всичко:		130.500	85.993	66	

Фактически ползуваните дългосрочни кредити през 1963 г. възлизат на 66,6 млн. лева, тъй като 2,6 млн. лева се изполазваха авансово през 1962 г., съгласно разпоредване на Министерския съвет № 1877 от 1962 г. Кредитът за индивидуални заеми за покупка на добитък бе увеличен със 700 хил. лева за сметка на дългосрочния кредит на ТКЗС. Увеличението бе направено, за да се задоволят многото искания на заеми след излизането на постановление № 21 от 31.1.1963 г. До края на годината се усвоиха обаче 960 хил. лева.

Недостатъчното използване на планираните кредити за капитални вложения на ТКЗС /66 %/ се дължи преди всичко на ниското изпълнение на плана за капиталните вложения и особено на строителството на селскостопански строа и хидромелиоративни обекти, изпълнявани самостоятелно от ТКЗС, както вече отбелязахме, неизпълнението е резултат главно на недостига на строителни материали /цемент, бетонно желязо, дървен строителен материал, керемиди, плочки за облицоване на каналите/ и на работна ръка /майстори и работници/. Недостигът от работна ръка се увеличи и поради помощта, която ТКЗС трябва да дадат при строежа на държавните напонтелни системи и други хидромелиоративни обекти.

През годината банката отблизо следише изпълнението на плана за капиталните вложения на ТКЗС и въздействието за срутното завършване на обектите. От стопанските сгради и другите строежи, останали незавършени от минали години, бяха включени в плановете на ТКЗС за завършване през 1963 г. 4.781 обекти на стойност 20,7 млн. лева. Независимо от текущия контрол, банката извърши цялостен анализ за състоянието на строителството в ТКЗС към 30.IX.1963 г. Установи се, че строителството на новите обекти стопански сгради и други строежи изостава. По 14 368 обекта на стойност 73,1 млн. лева беше изпълнено строителство за 23,0 млн. лева, а по 3562 обекта на стойност 15,1 млн. лева до 30.IX.1963 г. не беше започнало строителството. Чувствително изоставане имаше и по обектите, които трябва да бъдат завършени до края на годината.

За да се обезпечи изпълнението на плана за капиталните вложения на стопанствата и да се оползотворят правилно средствата, банката засили връзките си със стопанствата и окръжните народни съвети и не допусна промени в плановете на стопанствата както и включването на нови обекти, освен в крайно належащи случаи и при условие, че могат да бъдат завършени до края на годината. Направи се преценка на незапочнатите обекти и обектите с непроизводствено предназначение, които след съгласуване с окръжните народни съвети бяха снети от плановете. Направи се анализ на възможностите за по-целесъобразно използване на свободните средства от фонд "Неделим", като с тях се поеме част от разходите по капиталните вложения, осъществявани с банков кредит. В резултат на това се освободи банков кредит в размер на 33,1 млн. лева /около 33 % от общия кредитен лимит за годината/ колкото бяха върнати и средства на бюджета.

Планираните краткосрочни кредити на ТКЗС за капитални вложения срещу бъдещи постъпления по фонд "Неделим" се усвоиха в размер на 54 % срещу 33 % за 1961 г. и 51 % за 1962 г. В сравнение с миналите години ползването на този кредит се подобри, но стопанствата все още се въздържат да го използват, като предпочитат дългосрочните кредити.

През 1963 г. банката разшири и подобри контрола върху капиталните вложения на ТКЗС. През годината банковите органи

извършиха проверки по 27 451 броя проектосметни документации на стойност 138,8 млн. лева. Установено бе неоснователно завишаване на първоначалната стойност по проектосметните документации с 4,7 млн. лева, а от друга страна не бяха предвидени разходи за 0,8 млн. лева, необходими за осъществяване на капиталните вложения. След тези корекции, извършени от банковия контрол, първоначалната стойност на проектосметните документации бе намалена с 3,9 млн. лева. Освен това в процеса на осъществяването на мероприятията за капитални вложения, банковите органи извършиха контролни измервания и проверки. Извършени бяха 785 контролни измервания. Установи се, че стопанствата неправилно са изразходвали 110 598 лева, които се възстановиха.

През 1963 г. банката проучи редица проблемни въпроси в областта на селското стопанство. Проучена бе ефективността на капиталните вложения в трите основни животновъдни ферми: правеферми, свинеферми и птицеферми. Проучвания бяха направени в 4 окръга на 10 ТКЗС, като резултатите от проучванията бяха изнесени пред Съвета по селското стопанство при Министерския съвет. Проучвания бяха извършвани относно натрупванията на средства по фонд "Неделим" с оглед на осигуряване не-рационално използване на собствените средства за капитални вложения. Направиха се проучвания за резултатите от слънчевите полиетиленови оранжерии за 1963 г. при 23 стопанства в 4 окръга. Беше извършена проверка за поддържането, използването и съхраняването на машинотракторния парк в стопанствата, изкупен от машинотракторните станции.

5. Кредитиране на външната търговия

През 1963 г. планът за износа е изпълнен 101 %, а планът за вноса - 112 %. Външнотърговският стокообмен се увеличи спрямо 1962 г. с 19,4 %. Преизпълнението на плана за износа и особено на плана за вноса се отрази върху кредитите, които ползват външнотърговските предприятия. Докато през 1962 г. на предприятията бяха отпуснати заеми за 3455 млн. лева, през 1963 г. те се увеличили на 3584 млн. лева или със 129 млн. лева. Остатъците на редовните и просрочените заеми от 262 млн. лева в края на 1962 г. нараснаха на 273 млн. лева към 31.XII.1963 г., средномесечните им остатъци нараснаха съответно от 173 млн. лева на 191 млн. лева или

с 10,4 %.

Увеличението на кредитите се дължи както на изпълнението на плана за вноса и вноса, така и на несвоевременното събиране на вземанията. Към края на 1963 г. външнотърговските предприятия имаха да вземат от местни купувачи срещу доставени разни машини и съоръжения общо 69 439 хиляди лева, от които само "Техноимпорт" - 36,8 млн. лева и ДТП "Машинимпорт" - 31,9 млн. лева. През цялата година трайно се замразяваха банкови средства поради изчерпване на лимитите. Не са изплатили задълженията си към външнотърговски предприятия за внесено оборудване ТБИ "Марица-изток" - 8,5 млн. лева, Металургичния комбинат "Кремиковци" - 12,3 млн. лева, Меднообогатителния комбинат "Медет" - 9,5 млн. лева, Нефтохимическия комбинат край Бургас - 9,9 млн. лева и др.

За уреждането на тези вземания са правени многократни постъпки. С постановление № 134 на Министерския съвет от 31.XII. 1963 г. се предвиждат мерки за изплащането на тези вземания, като същевременно се нареди на банката да кредитира предприятията за вземанията им до м. април 1964 г. В тази връзка следва да се отбележи, че неосигуряването на лимитни средства за изплащането на вносни машини, комплектни доставки, съоръжения и техническа помощ не е еднократно и случайно явление и се повтаря всяка година. Причините са разнообразни, но се свеждат главно до слабости при планирането и изпълнението на плановете за капитални вложения.

По този въпрос има редица постановления и решения на Министерския съвет. Тези решения обаче не се изпълняват и на практическото затрудненията на външнотърговските предприятия продължават.

Поради посочените причини, както и поради отклоняването на средства в просрочени и замразени вземания от чужбина, в неплатени стоки и рекламации, в неизнесени в срок стоки и пр. външнотърговските предприятия имаха през 1963 г. системни финансови затруднения. Просрочените заеми към банката се увеличиха от 40 млн. лева в края на 1962 г. на 77 млн. лева в края на 1963 г., а средният им месечен остатък се увеличи от 36 на 46 млн. лева, което представлява 24,1 % от общия среден размер на ползуваните заеми от външнотърговските предприятия през 1963 г.

През 1964 г. също ще бъдат извършени някои комплектни обекти, без да са осигурени за тях валутни и лимитни средства. По силата на междуправителствени спогодби, Министерството на външната търговия е поръчало оборудвания, които са в процес на изпълнение. По тези доставки не достигат средства на Комитета по химия и металургия 21,8 млн.валутни лева и 29,4 млн.лимитни лева, на Комитета по машиностроенето 1,1 млн.валутни лева и 1,5 млн.лимитни лева, на Комитета по леката промишленост съответно 2,3 млн. валутни и 3,1 млн.лимитни лева и др. Общо недостигът от средства възлиза на 26 млн.валутни и 35 млн.лимитни лева.

Освен това част от оборудванията за някои комплектни обекти и машини и съоръжения, предвидени за доставка през 1962 г. и 1963 г. не са пристигнали до края на годината, а продължават да пристигат през 1964 г. без да са предвидени в плана средства във валута и лева. За тези доставки не достигат общо 13,6 млн.валутни лева и 19,4 млн.лимитни лева.

Тези данни показват, че една от основните причини за финансовите затруднения на външнотърговските предприятия ще продължат да действуват и през 1964 г.

6. Кредитиране със заеми за нова техника, ширпотреба и за летни кинотеатри

През 1963 г. значително се разшири кредитирането на предприятията от различните отрасли със заеми за нова техника, ширпотреба и за летни кинотеатри. Кредитираните мероприятия се увеличиха от 7176 броя през 1962 г. на 8024 броя през 1963 г., а разрешените заеми нараснаха от 45,2 млн.лева на 68,7 млн.лева или с 52,1 %. Средните остатъци на ползуваните заеми за същия период се увеличиха от 30,4 млн.лева на 52,1 млн.лева или със 71 %.

Разрешените и ползуваните заеми за нова техника, ширпотреба и летни кинотеатри по отрасли и сектори на народното стопанство се разпределят както следва:

ОТРАСЛА И СЕКТОРА	Разрешени заеми през 1963 г.		Фактически ползувани заеми през 1963 г.				
	Брой	Сума	Иконом. Остатък ефект за 2 г. 1962 г.	Обороти		Остатък на 31.XII 1963 г.	
				Отпус- нати	Издъл- жени		
М И Л И О Н И Л Е В А							
Промисленост	5.737	52	118	23	42	26	39
а/ държавна	5.106	50	115	22	40	25	38
б/ кооперативна	632	2	3	1	2	1	1
Търговия	2.014	10	11	6	9	7	8
а/ държавна	1.096	8	8	4	7	5	6
б/ кооперативна	918	2	3	2	2	2	2
Транспорт-държ.	234	7	10	1	5	1	5
Селско стоп.- държ.	39	0	0	0	0	0	0
Всичко:	8.024	69	139	30	56	34	52
От него:							
а/ държ. сектор	6.474	65	133	27	52	31	48
б/ кооп. сектор	1.550	4	6	3	4	3	4

Главната част от разрешените и ползуваните заеми са на предприятията от промишлеността. През 1963 г. са разрешени 23,5 млн. лева повече заеми отколкото през 1962 г., от които на промишлеността 16,7 млн. лева, на търговията 4,3 млн. лева и на останалите отрасли - 2,5 млн. лева.

Увеличението на заемите на промишлените предприятия се дължи до голяма степен на изпълнението на постановление № 30 на Министерския съвет от 5.III.1963 г., с което се увеличи плана за капиталните вложения с 10 млн. лева като се възложи на банката да кредитира част от тях за 7,4 млн. лева. Съществено влияние оказва и действието на 33-то постановление на Министерския съвет, което значително разшири обектите за кредитиране.

Разрешените и ползуваните заеми през 1963 г., разпределени по видове заеми и по мероприятия, са показани в следната таблица:

ВИДОВЕ ЗАЕМИ И МЕРОПРИЯТИЯ	Разрешени заеми през 1963 г.			Фактически използвани заеми			
	Брой	Су- ма	Иконом. ефект за 2 г.	Остатък 31.XII. 1962 г.	Обороти		Остатък 31.XII. 1963 г.
					Отпус- нати	Издъл- жени	
М И Л И О Н И Л Е В А							
ОБЩО ЗАЕМИ ЗА НОВА ТЕХНИКА, ШИРПОТРЕБА И ПЕТНА КИНОСТАТРА	8.024	69	139	30	56	34	52
В това число:							
Заеми за нова техника	6.456	55	122	22	44	26	41
а/ за оборудване	2.047	16	35	6	13	7	12
б/ за механиз. и автоматиз.	1.090	6	10	4	5	4	5
в/ за подобряване транспорта	1.811	13	18	5	11	6	10
г/ други	1.508	20	59	7	15	8	14
Заеми за ширпотреба	1.564	14	17	8	12	9	11
В това число:							
а/ за производство на стоки за широко потребление	222	4	7	2	3	2	3
б/ за подобряване на обществ.хранене	587	3	2	2	2	2	2
в/ за строене, преу- стройство и обзавеж- дане на складове, магазини и други	626	7	8	4	7	5	6

Главният дял от посочените кредити в горната таблица заемат заемите за нова техника. Тези заеми се използват предимно от промишлените предприятия, а отчасти и от търговските предприятия за осъществяване на мероприятия, чрез които се повишава производителността на труда, подобрява се качеството на продукцията и се снижава себестойността и разходите по обръщението. От разрешените всички заеми за нова техника през 1963 г. за 54,6 млн. лева, на промишлеността се падат 50,6 млн. лева или 92,6 %, на търговията - 3,9 млн. лева или 7,2 % и на останалите отрасли - 0,2 %.

От общата сума на разрешените заеми за нова техника 29 % са за оборудване - доставяне на нови оборудвания и монтирането им, заменянето на стари оборудвания цяло или на отделни техни части по-свързани и др. Тези мероприятия дават бърз икономически ефект, който се възстановяват разходите средно за 11 месеца от въвеждането на обектите в действие.

Кредитите за механизирани и автоматизирани на производствените процеси заемат близо 11 % от разрешените заеми за нова техника. Към тази група се отнасят мероприятията по организирането и автоматизирането на поточни линии, механизиранието на тежки и трудоемки процеси, внедряването на комплексна механизация, механизиранието на работите по натоварването и разтоварването и пр. Заемите за тази група мероприятия се възстановяват от икономическия ефект средно за около 14 месеца от внедряването им.

За подобряване на вътрешния транспорт са разрешени близо 24 % от общата сума на заемите за нова техника. Заемите от тази група мероприятия се възстановяват от икономическия ефект средно за около 18 месеца.

След заемите за нова техника следват по значение заемите за ширпотреба. През 1963 г. такива заеми са разрешени общо за 14,1 млн. лева, от които на промишлеността 7,8 млн. лева или 55,2 %, на търговията - 6,2 млн. лева или 44,1 % и на ДЭС 0,1 млн. лева.

Разрешените заеми на промишлените предприятия са за мероприятия, с които се увеличава обема на производството, разнообразява се асортимента, подобрява се технологията и пр. Разрешените заеми на търговските предприятия са за построяване на сушальни за овни слани за разширяване и строеж на работилници за безалкохолни напитки, фуртестомесачки и др. Разрешените заеми за всички тези мероприятия, с насана се за разширяване производството на стовни за широка потребление, се възстановяват от икономическия ефект средно за 14 месеца.

Заеми за ширпотреба са разрешавани и за мероприятията по подобряване на общественото хранене, но те са сравнително по-малко ефективни. Заемите за тези мероприятия се възстановяват от икономическия ефект за около 23 месеца.

От общата сума на разрешените заеми за ширпотреба 7 млн. лева или 50 % от общата сума се отнасят за строеж, преустройство и обзавеждане на складове, магазини и др. Заемите за цялата тази група мероприятия се възстановяват от икономическия ефект средно за 24 месеца.

Заемите за летни кинотеатри заемат незначителен дял. През 1962 г. такива заеми са разрешени за 8 обекта на стойност 62 хил. лева, а през 1963 г. - за 4 обекта на сума 56 хил. лева със

среден срок за възстановяване на разходите от реализирания икономически ефект за 27 месеца.

Заемите за нова техника и ширпотреба спомагат в редица случаи да се отстраняват трудностите на предприятията във връзка с по-ефективното използване на основните и оборотните фондове, с съкращаване на разходите и увеличаване на натрупванията. Общо взето тези заеми са ефективни, като в някои случаи се реализира значително по-голям икономически ефект от предварително изчислен

Наред с това обаче съществуват и не малко трудности при използването на заемите. Много предприятия се увличат и търсят начин чрез заемите за нова техника и ширпотреба да създават основни фондове, които не са могли да осъществят по пътя на планираните капитални вложения. Не винаги инвеститорите и висшестоящите им организации проучват целесъобразността и ефективността от внедряването на мероприятията, в отделни случаи нагаждат икономическия ефект и упорито настояват да осъществяват мероприятията със заеми. Банковите органи са се претивопоставяли на подобни увлечения, но в отделни случаи са допуснали и пропуски.

Сериозни трудности се срещат при използването на заемите и осъществяването на мероприятията, свързани със строителни работи. Инвеститорите и висшестоящите им организации, а също и проектантите, не проучват достатъчно възможностите за технически най-съвършено и икономически най-изгодно осъществяване на мероприятията. По тази причина впоследствие се налага да се видоизменят проектите и изпълнението или мероприятията се оказват неуспешни и се изоставят. Така напр. на ДП "Титиева промишленост" в Хасково бе разрешен заем за 2 броя комплексни металацили за разлистване на титиевите листа на стойност 189 хиляди лева. Заемът бе разрешен още през 1962 г. а мероприятиято трябваше да бъде внедрено до края на същата година, но в процеса на изпълнението се оказало нужда от изменение на конструкцията на механизацията. По тази причина механизацията не е била окончателно осъществена и до края на 1963 г. През 1963 г. бяха разрешени заеми за построяване на 40 броя нафтови плодосушители, тип "Красново-калифорнийски", които трябваше да бъдат завършени до 1.X.1963 г. и да се осигури изсушаването на сини сливи. Впоследствие обаче техническите проекти бяха изменени, което увеличи стойността им и забави внедряването

на мероприятията. ДИП "Гранит" в Търговище построи възена линия, която впоследствие се оказа неудачна и не се използва. По същата причина във Варна са изоставени обекти, осъществени с кредити: от ДИП "Вулкан" 2 обекта за 10 хил. лева; ДИЗ "Васил Коларов" - 3 обекта за 13 хил. лева; Държавен месокомбинат 2 обекта за 15 хил. лева и др.

За своевременното внедряване на мероприятията, кредитирани със заеми за нова техника и ширпотреба се срещат сериозни трудности и поради липса на материали и работна ръка, неизпълнение на договорите от страна на доставчиците и строителните организации. Това налага да се удължават сроковете за внедряването на мероприятията, което води до разпиляване на средства по много незавършени обекти и намалява ефективността им. Така например срокът за внедряване на мероприятияето "Реконструкция на багрилния цех и тъкачницата" на Вълнено-текстилният комбинат "Начо Иванов", гара Искър, бе продължен от 6 на 8 месеца, понеже СГО "Софстрой" не изпълни в срок договорните си задължения. Поради липса на строителни работници бе продължен от 8 на 10 месеца и срокът за внедряване на мероприятияето "Надстройка на сградата и модернизирание на машините в цеха плетачница" на ДИП "Буря", Габрово. По липса на електроматериали, ламарини и др. се продължи с 3 месеца срока за внедряване на мероприятияето "Екстрактиране на вълна от кожухарски отпадъци" на ДИП "Кожухарска фабрика", Пловдив и др.

7. Индивидуални заеми

На 31.XII.1963 г. броят на длъжниците по индивидуалните заеми към Българската народна банка възлиза на 1518 броя на обща сума 1,3 млн. лева. Това са остатъци по неиздължени заеми към банките, които се вляха в БНБ. Според размера на дължимите суми тези задължения се разпределят както следва:

БАНКОВИ КЛОНОВЕ	В това число по размер на задълженията									
	Всичко		до 100 лв.		От 101 до 500 лева		от 501 до 1000 лв.		над 1000 лв.	
	бр.	х.лв.	бр.	х.лв.	бр.	х.лв.	бр.	х.лв.	бр.	х.лв.
и други град- клен	1243	1024,2	900	10,5	155	36,7	61	44,7	127	932,4
визитални нове	275	277,9	205	3,8	36	8,8	8	4,6	26	260,6
Всичко:	1518	1302,1	1105	14,3	191	45,5	69	49,3	153	1193,0

От тези данни се вижда, че 1105 длъжници или 72,79 % от общия им брой дължат 14 277 лева или 1,09 % от обмата сума на ликвидационните индивидуални задължения, което представлява средно на длъжник по 12,92 лева. Останалите 153 длъжници или 10,08 % от общия брой на длъжниците дължат 1 193 041 лева или 91,62 % от всички задължения, което представлява по 7793 лева на длъжник.

Голяма част от задълженията с размер над 500 лева са напълно или частично несъбираеми. Тяхната обща сума възлиза на около 80 - 85 % от размера на всички индивидуални вземания.

През 1963 г. по тези индивидуални вземания са събрани от вноски и прехвърляне на имоти общо 71 539 лева. Събрани са известни суми и като лихви.

През годината са отнесени в загуба и опростени от Президиума на Народното събрание вземания за 802 621 лева.

От изложеното следва, че проблемът за ликвидиране на индивидуалните заеми в основни линии е разрешен.

8. Обезпечение на банковите заеми

Обезпечеността на банковите заеми е един от основните и особено важен принцип на социалистическия кредит. Чрез спазването на този принцип банката упражнява контрол и въздейства на предприятията за правилното използване на собствените и заемните

средства според плановото им целево назначение. От друга страна чрез спазването на този принцип се създава възможност да се съчетават кредитите с изискванията за поддържане стабилността на лева и регулирането на паричното обръщение. Затова банката ежемесечно проверява обезпечението на банковите заеми, като издирва причините за отклоняването на средствата от прякото им назначение и изисква мероприятия за отстраняване на недостатъците в тяхната работа.

От общата сума на краткосрочните банков заеми, отпуснати на предприятията от различните отрасли на сума 2069 млн. лева, в края на 1963 г. е проверено обезпечението на заеми срещу стоково-материални ценности на сума 1584 млн. лева. При проверката за едни предприятия и заеми е установен излишък от обезпечение за 97 млн. лева, а за други - недостиг за 59 млн. лева от които са събрани от разплащателните сметки на предприятията 30 млн. лева, а останалите 29 млн. лева са отнесени в просрочени заеми.

От общата сума на установения недостиг от обезпечение на заемите в размер на 59 млн. лева, главната част - 31 млн. лева или 53 % е в промишлеността. От тях 15 млн. лева са събрани своевременно, а 16 млн. лева са отнесени в просрочие.

Основните причини за недостига от обезпечение в промишлеността е неизпълнението на плана за печалбата от някои предприятия и отклоняването на оборотни средства във вземания.

Банковите органи са анализирали причините за излишъка и особено за недостига от обезпечение по банковите заеми. В съответствие с резултатите от тези анализи са изисквали мероприятия за подобряване работата на предприятията, за изпълнението на основните финансови показатели и увеличаване на натоварванията. В редица случаи това спомага за отстраняване недостатъците в предприятията и за изпълнението на плановите им. Не малко предприятия и външстоящите им организации обаче се отнасят формално при разработването и изпълнението на тези мероприятия, поради което не винаги се получават възможните добри резултати. От друга страна и банковите органи не всякога успяват да разириват своевременно

действителните причини за недостатъците в работата на предприятията и по тази причина формално приемат представените им мероприятия и плахо прилагат кредитни санкции като икономическа мярка на въздействие.

III. ОРГАНИЗАЦИЯ НА РАЗПЛАЩАНИЯТА И ПЛАТЕЖНА ДИСЦИПЛИНА

Организацията на безналичните разплащания в народното стопанство заема голям дял в дейността на банката и има важно значение за осъществяване на икономическите връзки както между предприятията, така и между банката и предприятията. Банковият контрол в тази област обхваща работата по оформяването и своевременното издаване и изплащане на разплащателните документи, както и спазването на разплащателната дисциплина от предприятията.

Общият размер на извършените безналични разплащания чрез Българската народна банка непрекъснато се увеличава, което е резултат на бързото икономическо развитие на страната. Докато през 1962 г. чрез банката са извършени безналични разплащания общо по 10 865 хил. броя платежни документи за 17 600 млн. лева, през 1963 г. броят на платежните документи се увеличи на 11 537 хиляди или с 6,2 %, а платежният оборот е нараснал на 18 994 млн. лева или със 7,8 %.

Извършените чрез банката безналични разплащания през 1963 г. в съпоставка с 1962 г., разпределени по форми на разплащане, са показани в следната таблица:

В п о ред	ФОРМИ НА РАЗПЛАЩАНИЯ	1 9 6 2 г.			1 9 6 3 г.		
		Платежни докумен- ти в хи- ляди броя	Обороти на разплащанията		Плат. докум. в хи- ляди броя	Обороти на разплащанията	
			млн. лв.	%		млн. лв.	%
1.	Акцептна форма	4.403	10.844	61,6	5.051	12.689	66,1
2.	Акредитиви	32	65	0,4	34	62	0,4
3.	Особени сметки	109	58	0,4	105	58	0,4
4.	Банков превод-платежни нареждания	5.954	6.100	34,6	5.965	5.590	29,5
5.	Разплащателни чеи ове- обикновени, акцепти- рани, лимитирани, не- лимитирани	295	240	1,4	291	241	1,4
6.	Периодични разплаща- ния по салдо	72	293	1,6	91	354	1,7
Всичко:		10.865	17.600	100,-	11.537	18.994	100,-

Увеличението на извършения чрез банката безналичен пла- тежен оборот през 1963 г. е главно по акцептната форма, чрез която се извършва по-голямата част от разплащанията в страната. Спрямо 1962 г. броят на разплащателните документи е увеличен с 672 хиляди, от които 648 хиляди са по акцептната форма на разплащане.

През 1963 г. банката засили контрола за своевременно издаване на разплащателните документи и представянето им в бан- ката за инкасо. От проверки в банковия клон във Варна например се установи, че на първия ден от експедирането на пратките са представени в банката 15 % от платежните документи, на втория ден - 59,9 % и на третия ден - 24,7 %, а само 0,4 % се представят след третия ден от експедицията на пратките. Банковите органи непрекъснато въздействуват на предприятията за съкращаване сро- ковете за представяне на платежните документи за инкасо, което спомага за ускоряване обръщаемостта на оборотните средства в пред- приятията.

Освен това банката препоръчва на предприятията да при- лагат по-подходящи форми на разплащания съобразени с характера на икономическите отношения между доставчиците и купувачите. В резултат на това бяха въведени планови плащания между някои пред- приятия, като ДСП "Алкопреработване" и ТИЗС и ДЗС; държавни автомобилни предприятия и техните клиенти; ДП "Тютюнева промиш-

леност" и ДП "Пренос-превоз" и др. Това спомогна да се отстранят редица затруднения и да се облекчи работата по изготвянето на разплащателните документи, като същевременно се засилва и контрола чрез разплащанията.

Банката упражнява контрол и върху спазването на договорната дисциплина между предприятията. Важен показател за състоянието на договорната дисциплина са направените отпази от акцепт по издадените платежни искания, които през 1963 г. в сравнение с 1962 г. са посочени в следната таблица:

Година	Извършени плащания с платежни искания		Приети отпази от акцепт		% на отпазите от акцепт към извършените плащания	
	Брой в хиляди	Сума в млн. лв.	Брой в хиляди	Сума в млн. лв.	По брой	По суми
1962	4.403	10.844	61,3	104,2	1,39	0,96
1963	5.051	12.689	56,0	97,9	1,11	0,77
Отклонения	+ 648	+ 1.845	- 5,3	- 6,3	- 0,28	-0,19

От данните се вижда, че отпазите от акцепт през 1963 г. в сравнение с 1962 г. са намалени абсолютно и относително както по бройки, така и по суми на платежните документи. Това показва, че през отчетната година е продължило подобряването на договорната дисциплина между предприятията, въпреки все още допуснатите слабости в това отношение.

Приетите отпази от акцепт през 1963 г. се разпределят по главни причини както следва: непоръчани доставки или превишаващи договорените количества 38,2 %, срещу 41,7 % през 1962 г.; некачествени, нестандартни, некомплектувани доставки или нарушение на асортимента 38 %, като запазва равнището на 1962 г.; други нарушения на договора, поръчната или закона и пр. 25,8 % срещу 22,3 % през 1962 г., което е резултат главно на увеличаването на отпазите от акцепт поради допуснати аритметични грешки.

Важен показател за състоянието на разплащанията и на платежната дисциплина в народното стопанство е наличието и развитието на просрочената задлъжнялост. Общият размер на просрочените заеми и на просрочените платежни документи от 125 млн. лева в

края на 1962 г. се увеличи на 202 млн. лева в края на 1963 г. Увеличението е главно по просрочените заеми. Относителният дял на просрочените заеми спрямо обвата сума на редовните и просрочените заеми също нараства от 5,6 % в края на 1962 г. на 8,5 % в края на 1963 г. което показва, че причините, които ги породят не са отстранени.

Основните причини за финансовите затруднения на предприятията са известни - свръхпланови натрупвания на стоково-материални ценовности и отклоняване на оборотни средства във вземания. Съществено влияние за някои предприятия оказва и обстоятелството, че някои ръководители на известни организации нареждат на предприятията да продават на други предприятия продукция /обикновено машини/ без план и без да са осигурени средства за заплащането ѝ. По тази причина например, към 29.11.т.г. Заводът за металорезачни машини в София има да взема от 13 предприятия 323,6 хил. лева, Завод "Хр. Смирненски", София 136,2 хил. лева и др.

За да се подобрят разплащанията в народното стопанство, се засили ролята на контрола чрез лева и за да се разкъса веригата на взаимната задлъжнялост между предприятията, която, наред с надплановите натрупвания се явява съществена причина за просрочената задлъжнялост, Банката предложи нова система на разплащания в народното стопанство. Във връзка с това Министерският съвет издаде постановление № 5 от 11.11.1964 г. за подобряване системата на разплащанията и кредитирането, което ще влезе в действие от 1 яни 1964 г.

IV. КОНТРОЛ ВЪРХУ АМОРТИЗАЦИОННИТЕ ОТЧИСЛЕНИЯ И РАЗХОДИТЕ ЗА ОСНОВЕН РЕМОТ

Българската народна банка упражнява контрол върху предприятията за своевременно начисляване и внасяне на амортизационните отчисления за основен ремонт и за тяхното разходване според предвидените им. С този контрол банката въвежда на предприятията да поддържат основните си средства в готовност за изпълнението на производствените планове.

Размерът на планираните амортизационни отчисления за основен ремонт, фактическите вноски по тях и извържените разходи през 1963 г. в сравнение с 1962 г. са показани в следната таблица:

№ и о ред	СТРАСЛИ	Амортизационни отчисления за основен ремонт				Изразходвани средства за основен ре- монт	
		1962 г.		1963 г.		1962г.	1963г.
		план	отчет	план	отчет		
МИЛИОНИ ЛЕВА							
	Общо за страната	136,4	128,6	157,8	151,0	109,2	124,6
	В това число:						
1.	Промисленост	84,8	82,9	99,3	93,6	65,5	72,8
2.	Търговия	5,8	6,0	7,0	7,0	4,0	5,5
3.	Селско стопанство	3,8	4,0	5,3	5,1	3,7	5,5
4.	Транспорт	40,6	35,4	46,0	45,1	35,7	40,9
5.	Всички останали	0,4	0,3	0,2	0,2	0,3	0,1

През 1963 г. са внесени амортизационни отчисления за основен ремонт в повече спрямо 1962 г. за 22,4 млн. лева, а са изразходвани за основен ремонт в повече 10,6 млн. лева. През годината са внесени в по-малко амортизационни отчисления от планираните с 6,9 млн. лева, от които 5,7 млн. лева са на промишлеността. Това се дължи главно на невъведени в експлоатация основни фондове в отраслите: химическа и каучукова промишленост, черна металургия, производство на електроенергия и топлинна енергия и други.

Банката значително подобри контрола върху работата на предприятията за своевременно начисляване и внасяне на амортизационните отчисления за основен ремонт. Към предприятията, които не изпълняваха това свое задължение, банката служебно прехвърляше следващите се за тая цел средства.

Значително се подобри банковия контрол за целевото изразходване на набраните средства за основен ремонт. Често предприятията се стремят да използват тези средства за капитални вложения или за текущо поддържане. Банковият контрол е предотвратявал много такива неправилни искания, с които биха се използвали средства не по предназначението им.

За подобряване и опростяване на техническата работа на предприятията и банката, през 1963 г. бе преустановено откриването на финансирането и предварителния контрол върху разходите за ремонтите на дребни суми до 200 лева и по разходите, за които има ценоразписни цени. Тези разходи се изплащат след завършване на ремонта въз основа на оправдателни документи, като контрола за правилното им разходване се извършва на място в предприятията. Това облекчи взаимностопенията между банката и предприятията.

V. КОНТРОЛ ПО РАЗХОДВАНЕ НА ФОНДА РАБОТНА ЗАПЛАТА

След Мартенското съобщение от 1961 г. бяха проведени редица правителствени мероприятия, насочени към увеличаване производителността на труда и спазване на правилното съотношение с разхода на средната работна заплата. В съответствие с това се повиши и изискванията към банковия контрол по разходване на фонда работна заплата, който заема значителен дял в работата на банката.

През 1963 г. в търговията и ж.п. транспорт бяха постигнати добри резултати при изпълнението на показателите по плана за труда. В промишлеността обаче резултатите не са задоволителни, въпреки настъпващото подобрение в последното тримесечие на годината.

Нарастването на производителността на труда и на средната работна заплата в промишлеността за периода 1960-1963 г. е показано в следната таблица:

Година	Повишение в % спрямо предшестващата година на:		Повишение /+/ или снижение /-/- на промзв. на труда спрямо сред. раб. заплата
	производителността на труда	средната работна заплата	
1961	7,8	5,9	+ 1,9
1962	7,6	2,3	+ 5,3
1963	4,6	3,4	+ 1,2

Както се вижда от данните, през 1963 г. достигнатата производителност на труда превишава растежа на средната работна заплата с 1,2 пункта. Това нарастване обаче изостава както от достигнатото съотношение между производителността на труда и средната работна заплата за 1962 г., така и от планираното съотношение за 1963 г. През 1962 г. средната работна заплата в промишлеността нарасна спрямо 1961 г. с 2,3 %, а производителността на труда - със 7,6 % или съотношението е 1:3,3. Планираното съотношение между производителността на труда и средната работна заплата за 1963 г. е 1:3,6, а фактически реализираното съотношение за 1963 г. е 1:1,4.

Вложеното съотношение в нарастването на средната работна заплата и производителността на труда в промишлеността спрямо плана за 1963 г. и достигнатото за 1962 г. е резултат на тежките земни условия, при които работи нашата промишленост, изостанала в много предприятия и ведомства да преодоляват недостига на работна ръка със заплащане на допълнителни възнаграждения, а така също и на извършените изменения в плановете на някои министерства, комитети и ведомства.

За очертаващите се неблагоприятни тенденции Банката уведоми Министерския съвет. С разпоредба № 475 от 28.VI.1963 г.

на Министерския съвет ръководителите на ведомствата, окръжните народни съвети и предприятията бяха задължени да вземат незабавно мерки за осигуряване на правилно съотношение между растежа на производителността на труда и на средната заплата. Резултатите от изпълнението на това разпореждане обаче не бяха задоволителни. Държавният комитет за планиране, вместо да даде напрежение в плановете на предприятията за второто полугодие на 1963 г., коригира плановете за първото и второто тримесечие, като спусна допълнителен обем на база изпълнението на първоначално дадените плановете за тези тримесечия. Освен това Комитетът даде съгласие при определяне на премията за годината да не се взема под внимание увеличеният план за първото полугодие на 1963 г. Тези корекции не стимулираха предприятията за увеличаване производителността на труда, а след изтичане на годината се предявиха искания за получаване на премия, без да се вземе под внимание допълнително дадения план за първото полугодие на годината.

Банковият контрол установи, че ръководители на много предприятия не изпълняват и другите задължения, поставени с разпореждане № 475 на Министерския съвет от 1963 г. Това наложи да се издаде постановление № 104 на Министерския съвет от 23.IX. 1963 г. за повишаване отговорностите на инженерно-техническия и административния персонал за изпълнението на плана. С това постановление значително се засили ролята на банковия контрол по разходването фонда на работната заплата.

Взетите мерки подобриха съотношението между нарастването на производителността на труда и на средната работна заплата в промишлеността. Докато за деветмесечието на 1963 г. планът за производителността на труда беше изпълнен 101,2 %, а за средната работна заплата - 101,6 %, общо за годината планът за производителността на труда беше изпълнен 102,1 %, а за средната работна заплата - 101,7 %. Подобреността обаче не беше достатъчна, за да компенсира изцяло неизпълнението в първото полугодие. В тази връзка трябва да отбележим и обстоятелството, че независимо от общото изпълнение на плана за производителността на труда, 336 предприятия или 16,2 % от всички промишлени предприятия не изпълниха своя план. Неизпълниха плана си за производителността на труда Електрокарния завод "6-ти септември", София, с 19,6 %, ДИП "Марица-изток", с.Раднево, с 14,3 %, ДИП "Стрица", гр.Смолян,

с 27 %, ДИП "Добруджанска мебел", гр.Телбухин, с 26,6 % и др.

Неблагоприятното съотношение в изпълнението на плановете за производителността на труда и средната работна заплата през деветмесечието на 1963 г. допринесе за увеличаване на преразходите и намаляване на чистата икономия по фонда работна заплата за годината, което се вижда от данните в следната таблица:

СТРАСЛИ И ГОДИНИ	Относителна икономия		Относителен преразход		Чиста икономия /гр.1- гр.3/ млн. лева
	млн. лева	% към следващ се ФРЗ	млн. лева	% към следващ се ФРЗ	
1. Промисленост					
1961 г.	40,9	5,2	12,8	1,6	28,1
1962 г.	38,4	4,7	12,9	1,6	25,5
1963 г.	31,4	3,6	22,7	2,6	8,7
2. Транспорт, селско стопанство и ко- мунална дейност					
1961 г.	25,0	8,3	5,5	1,8	19,5
1962 г.	29,7	9,2	6,8	2,1	22,9
1963 г.	23,5	7,0	11,3	3,2	12,2
3. Търговия					
1961 г.	10,3	8,2	2,1	1,7	8,2
1962 г.	9,2	6,7	2,3	1,6	6,9
1963 г.	8,2	6,0	2,9	2,1	5,3

Характерно е, че през последните три години относителната икономия по фонда работна заплата системно намалява, а преразходите се увеличават, като през 1963 г. достигат своя максимален размер - за промишлеността 22,7 млн.лева, за транспорта и селското стопанство 11,3 млн.лева и за търговията 2,9 млн.лева. Най-големи преразходи са допуснати в промишлеността и то предимно в предприятията към Комитета по горите и горската промишленост, Комитета по хранителната промишленост, Комитета по енергетиката и горивата и др.

Основните причини за неизпълнението на плана за производителността на труда и за допуснатите преразходи по фонда работна заплата са: неизпълнение на производствения план поради тежките зимни условия през първото тримесечие и неподсигуряване

на материали; забавяне въвеждането в действие на пускови обекти; неизпълнение на кооперираните доставки в договорените срокове; не правилно използване на работното време; нарушаване на трудовата дисциплина и други. За деветмесечието на 1963 г. са заплатени за престои 2,8 млн. лева като са увеличени с 32 % спрямо същия период на 1962 г., а доплащанията за извънреден труд възлизат на 3,2 млн. лева или са се увеличили с 1,4 %. За ненормална работа на сделянци, което представлява до голяма степен прикрити престои, са заплатени 6,8 млн. лева или с 8,7 % повече отколкото за същия период на 1962 г.

Сериозни затруднения за предприятията и за банковия контрол се създават поради честите промени на производствените планове и плановете по труда. През 1963 г. Държавният комитет за планиране е коригирал по различни певоди плана по труда на Комитета по хранителната промишленост 13 пъти, като първоначално планираната производителност на труда от 19 046 лева е намалена на 17 197 лева. На 17 предприятия, обслужвани от банковия клон в гара Искър са били извършени през 1963 г. 75 промени в плановете по труда, а планът на ДАП "С.Кюфарджиев" е бил коригиран 12 пъти.

Някои висшестоящи организации извършиха промени в производствените планове в края на годината, с което неоправдано затрудниха работата на предприятията. Така например, Комитетът по леката промишленост с писмо от 28.XII.1963 г. /получено в предприятието на З.І.т.г./ завиши годишния план на ДАП "Станд", София, със 133 хил. лева. В резултат на тази корекция, ръководния и инженеро-технически персонал на предприятието, трябваше да бъде лишен от премия. Това банката не допусна, като разреши изплащането на премията по резултатите от изпълнението на плана преди посочената промяна.

През 1963 г. банковите органи са извършили 17 000 проверки в отделни предприятия във връзка с контрола по разходване фонда на работната заплата. По силата на постановление № 104 на Министерския съвет от 1963 г. временно са блокирани като санкция 10-20 % от заплатите за допуснати загуби от брак, престои, натрупване на свръхнормативни запаси и пр. общо на 500 предприятия, като са засегнати 4500 лица РИТРС. При подобряване на работата на предприятията тези санкции са отменявани в съгласие с финансовите органи.

Във връзка с контрола по разходването на фонда работна заплата, трябва да отбележим и следните обстоятелства. Изплатени суми за премии на ръководните инженерно-технически работници и служаци от всички отрасли са се увеличили от 7,2 млн. лева за 1962 г. на 11,2 млн. лева за 1963 г. или с 56 %. Премиите на работниците, които не работят по норми, са се увеличили от 16,6 млн. лева на 20,3 млн. лева или с 22 %. Характерно е, че голямото увеличение на премиите е съпроводено с едновременното нарастване на относителните преразходи, което за 1963 г. спрямо 1962 г. за промишлеността е от 12,9 млн. лева на 22,7 млн. лева или със 76 %, в транспорта, селското стопанство и комуналната дейност от 6,8 млн. лева на 11,3 млн. лева или с 66 % и в търговията от 2,3 млн. лева на 2,9 млн. лева или с 26 %.

Това явно несъответствие насочва към наличието на съществени слабости в правилниците за премиране. В тази връзка намираме, че ще е целесъобразно през 1964 г. Държавният комитет за планиране и Комитетът по труда и работната заплата да проучат причините за това несъответствие, като предложат мерки за неговото отстраняване.

Упражнявайки своя контрол по разходването на фонда работна заплата, банката е констатирала съществени слабости в работата на предприятията. Установени са случаи на неправилно определени разходни норми на материали, в резултат на което неоправдано са получавани премии за икономии на материали, за неправилно начислени премии и др. За допуснатите слабости, които са причинили загуби на народното стопанство, по силата на 104-то постановление на Министерския съвет от 1963 г. са лишени от премии 539 души общо за 17 383 лева.

За разкритите по-съществени недостатъци по разходването на фонда работна заплата, банката е уведомявала съответните министерства, ведомства и Комитета по труда и работната заплата. Не винаги обаче са вземани своевременно мерки за отстраняване на слабостите.

В упражнявания контрол по разходване на фонда работна заплата, банковите органи също допускат слабости. Малко време се отделя за разкриване и предотвратяване на нарушенията в шатната и тарифната дисциплина. Недостатъчно е въздействието за мобилизира-

не на съществуващите резерви за увеличаване производителността на труда и за осъществяването на организационно-техническите мероприятия, предвидени в плана. В тази насока са главно и усилията на Централното управление за подобряване на формите и методите на банковия контрол.

VI. СЧЕТОВОДНО-ОПЕРАТИВНА РАБОТА

Счетоводната отчетност на банката се поддържа в ежедневна редовност. Неизправни сметки няма, а изправителните операционни бележки относително намаляват.

Качеството на счетоводно-оперативната работа обаче все още не е на необходимата висота. Има случаи когато се приемат разплащателни документи с непълни и неверни реквизити, зад които, в известен случай, може да се крият съществени нередности. Повечето от банковите клонове полагат грижи и въвеждат на предприятията, учрежденията и организацията за ускоряване на разплащанията, но има и банкови клонове, които не издирват причините за забавянето на разплащанията и не прилагат необходимите мерки за тяхното ускоряване.

Основните причини за тези слабости се свеждат до голямото напрежение в работата, слабата механизация, текучеството на счетоводно-оперативния персонал и вътрешно-организационни слабости.

Напрежението в счетоводно-оперативната работа на банката непрекъснато се увеличава. В резултат на бързото икономическо развитие на страната общият брой на условните операции на банката, установени по типовия щат, са нараснали от 226,6 милиона за 1961 г. на 240,4 милиона за 1962 г., а за 1963 г. достига 260,6 милиона, като увеличението спрямо 1962 г. е с 8,4 % и спрямо 1961 г. - 15 %. За същия период съставът на счетоводно-оперативния персонал е намалял с 2 %. По тези причини напрежението в работата се увеличава, въпреки въведените организационни подобрения в счетоводно-оперативната работа.

Увеличението на напрежението в банковата работа заставя банковите служители да полагат по своя инициатива незаконно извънреден труд, за да поддържат в ежедневна редовност счетоводната

работа. Това води до понижаване качеството на счетоводната работ и особено на предварителния контрол.

Преодоляването на съществуващото напрежение в счетоводно-оперативната работа и посрещането на нейното по-нататъшно увеличение може да се постигне само с механизацията на счетоводната работа. В това отношение обаче все още се срещат трудности. През 1963 г. банката не можа да се снабди с необходимите счетоводни, пишеш и събирачни машини. Можеха да се набавят едва 30 машини "Аскота-112", 6 счетоводни машини "Оптиматик" и 30 машини "Аскота 117".

Наред с това трябва да отбележим, че и наличните пишеш събирачни и изчислителни машини са много износени. Това налага да се вземат бързи мерки за подмяна на остарялата износена техника с нова и по-съвършена.

VII. КАДРИ

Одобреният щат на служителите на Българската народна банка за 1962 г. и 1963 г. е както следва:

	<u>1962 г.</u>	<u>1963 г.</u>
Одобрен щат		
В това число:	5.488	5.445
а/ за банковите клонове	5.111	5.058
б/ за Централното управление	377	387

Щатът за 1963 г. е намалял спрямо 1962 г. с 43 души. Като се вземе под внимание обаче, че през 1962 г. бяха ангажирани временно 125 души във връзка с паричната обмяна, фактически има увеличение с 82 души.

Численият състав на служителите в края на 1963 г., без помощния персонал, като чистачки, разносвачки, охрана и други се разпределя както следва:

МЕСТОСЛУЖЕНИЕ И ДЪЛЖНОСТИ	Всичко, без по- мощен персонал		От тях членове на БКП	По възраст до:				По образование			
								Средно		Програм- навивал- но	
				30г.	40г.	50г.	60г	Вис- ше	инко- но- мич.		об- що
бр.	%	брой	б р о й								
Централно у-ние	184	4,4	70	8	25	59	92	106	31	31	12
Банкови клонове	4031	95,6	508	996	1403	1038	594	767	1216	1766	282
Всичко:	4215	100	578	1004	1428	1097	686	873	1247	1797	294
От тях:											
Ръководни служби	317	7,5	178	3	45	141	128	174	67	74	2
Инспектори и икономисти	1060	25,1	143	103	317	404	236	450	256	350	4
Счетоводни служители	2254	53,5	170	803	893	393	165	223	851	1117	63
Касови служби	551	13,1	79	97	170	150	134	21	67	246	217

Както се вижда от посочените данни съставът на служителите по възраст е добър, 23,8 % от всички служители са на възраст до 30 години, 33,9 % - до 40 години, 26 % - до 50 години и 16,3 % до 60 години. За ръководните служби това съотношение съответно е: 0,9 %; 14,1 %; 44,4 % и 40,6 %, което съответствува на характера на работата.

Все още незадоволителен е състава на служителите по образование. 42,7 % от всички служители са със средно общо образование, а 7 % - с прогимназиално. Задочне следват общо 191 служители, от които 175 са от банковите клонове.

Българската народна банка отделя голямо внимание на квалификацията на служителите, без което не могат да се изпълнят правилно задачите, които стоят пред нея. В съгласие с решението на Министерския съвет, през 1963 г. тя изпрати на специализация по за няколко месеца свои служители в Унгария, Чехослования, ГДР, Франция и Англия, за да се запознаят с практиката на другите банки.

преминаха
През годината ^{ув} постоянно действащата банкова школа на 75-дневно обучение 116 инспектори по кредита от промишлеността, селското стопанство и търговията. За повишаване квалификацията на счетоводно-оперативните служители се проведе 15-дневен курс със служители от софийските банкови клонове.

Използуваха се и други форми за квалификация - семинарни занятия, срещи за обмяна на опит и др. В окръжните банкови клонове се проведоха семинарни занятия по анализите на отчетите и балансите на предприятията от промишлеността, селското стопанство и търговията. Такива занятия се проведоха с инспекторите по паричното обръщение при окръжните банкови клонове и плановниците при окръжните народни съвети за изясняване на някои теоретически и практически въпроси по съставянето на баланса за паричните доходи и разходи на населението. Проведоха се и срещи за обмяна на опит между служители от банкови клонове в окръзите Търново, Русе, Плевен, Ловеч и др.

Наред с посочените форми на обучение, за повишаване квалификацията на служителите важна роля играе все по-широко разпространяването се в банката движение за комунистически труд. По предварителни сведения към края на 1963 г. в системата на банката са изградени над 220 бригади с повече от 1300 служители, които се борят за званieto "Бригада за комунистически труд".

VIII. ПРИХОДИ И РАЗХОДИ НА БАНКАТА

Чистата печалба на банката за 1963 г. възлиза на 35 803 607,61 лева. Тя е резултат от следните приходи и разходи от дейността на банката:

№ п о ред	ГРУПА ПРИХОДИ И РАЗХОДИ	Фактически из- пълнение за:		Увеличение /+/ или намаление /-/ през 1963 г. спрямо 1962 г.	
		1962 г.	1963 г.	хиляди лева	%
А. ПРИХОДИ					
1.	Лихви от заеми и ценни книжа	46.607	52.193	+ 5.586	12,0
2.	Приходи от комисионни операции и други	9.630	11.047	+ 1.417	14,7
3.	Курсова разлика	85	16	- 69	81,2
4.	Разни приходи	411	278	- 133	32,4
	Всичко:	56.733	63.534	+ 6.801	12,0
Б. РАЗХОДИ					
1.	Административно-управленчески разходи	7.040	7.192	+ 152	2,2
2.	Лихви по текущи сметки	14.444	16.519	+ 2.075	14,4
3.	Други разходи	551	456	- 95	17,2
4.	Суми за минаване в загуба	289	3.564	+ 3.275	1133,2
	Всичко:	22.324	27.731	+ 5.407	24,2
	Чиста печалба на банката	34.409	35.803	+ 1.394	4,1
	А ОБЩО:	56.733	63.534	+ 6.801	12,0

Увеличението на приходите е главно от лихвите. През 1963 г. са постъпили в повече лихви в размер на 5.586 хил. лева, от които: по краткосрочни кредити на държавни и кооперативни предприятия 3.006 хил. лева, по краткосрочни заеми на ТКЗС - 630 хил. лева, по дългосрочни заеми на ТКЗС - 1.030 хил. лева, по просрочени заеми - 650 хил. лева и лихви от чуждестранни кореспонденти - 270 хил. лева. Това се дължи на нарастването на кредитите. Увеличението на комисионите е 1.417 хил. лева е главно от чуждестранна валута.

Увеличението на разходите е главно по платените лихви. През 1963 г. са платени в повече лихви на ДСК 2.683 хил. лева и по други сметки - 613 хил. лева или общо 3.296 хил. лева, а са платени в по-малко лихви, поради намаляване авансите, на ВИБ 1.058 хил. лева и по други сметки - 163 хил. лева или общо 1.221 хил. лева. За същия период са отнесени в загуби в повече 3.275

хил. лева, от които 2903 хил. лева са блокираните през последната война авоари в долари.

Бюджетът на банката за административно-управленчески разходи за 1963 г. е утвърден на сума 7 309 700 лева, а фактически извършените разходи възлизат на 7 191 528 лева или е реализирана икономия от 118 172 лева или 1,61 %. Най-голяма икономия е реализирана от заплати за списъчния състав - 71 187 лева и от прибавки към заплатите - 18 370 лева. Това се дължи главно на вакантни длъжности, блокирани през четвъртото тримесечие на годината.

х х
х х

Повечето от слабостите, които отбелязахме в доклада, във връзка с дейността на предприятията от различните отрасли са свързани с недостатъци в планирането на народното стопанство и с недостатъчните грижи на някои ръководители по използването на оборотните средства. За голяма част от тези недостатъци има решения на Министерския съвет. Поради това предложения за тяхното отстраняване не правим. Трябва да отбележим обаче, че някои от решенията на Министерския съвет и по-конкретно на т. 8 от 63-то постановление на Министерския съвет от 20 май 1963 г. за финансово осигуряване на плана за капиталните вложения за 1962 и 1963 г. и 130-то постановление от 23.XII.1963 г. за ограничаване на неоправданите разходи на валута при вноса на машини и съоръжения, не се изпълняват изцяло от министерствата и ведомствата.

В своята работа с предприятията банката също допуска слабости, по-съществени от които посочихме в доклада. Ръководството на банката полага непрекъснати усилия за тяхното отстраняване. Много усилия полага ръководството на банката за подобряване контрола върху дейността на предприятията, за по-дълбоко навлизане в тяхната икономика, за по-пълно разкриване недостатъците и слабостите в предприятията и отраслите и съществуващите резерви; за осигуряване правилното приложение на банковите документи и задълженията, които произтичат за банката от правителствените решения; за подобряване на платежната, кредитната и финансовата дисциплина; за разкриване на лошокачествените, нестандартните и други стоково-материални ценности; за намаляване на загубите и увеличаване на

натрупванията в народното стопанство; за пълно обвързване отделните показатели в плановете на предприятията и др.

Съществено място се отделя и за подобряване на формите и методите на кредитиране и контрол на предприятията, в които се експериментира новата система на планиране и ръководство на народното стопанство. Разработиха се и скоро ще се приложат пробно нови форми на кредитиране и контрол, които съществено се различават от досега съществуващите.

Предлагаме, Министерският съвет, ако одобри, да приеме следното

П О С Т А Н О В Л Е Н И Е:

Одобрява отчета за дейността на Българската народна банка и равносметката за печалбите и загубите за 1963 г.

Съгласно т.49 от Устава на Българска народна банка одобрява реализираната чиста печалба да се внесе в бюджета на държавата, тъй като размерът на резервния фонд е достигнал размера на уставния ѝ фонд.

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

София, 1964 г.

/К. Несторов/

ВГ/Написани 5 екз.

- 1 за председателя на МС
- 1 за ЦК на БНП
- 1 за м-ра на финансите
- 1 за председателя на ДКП
- 1 за службата

№ 410/30.IV.1964 г.

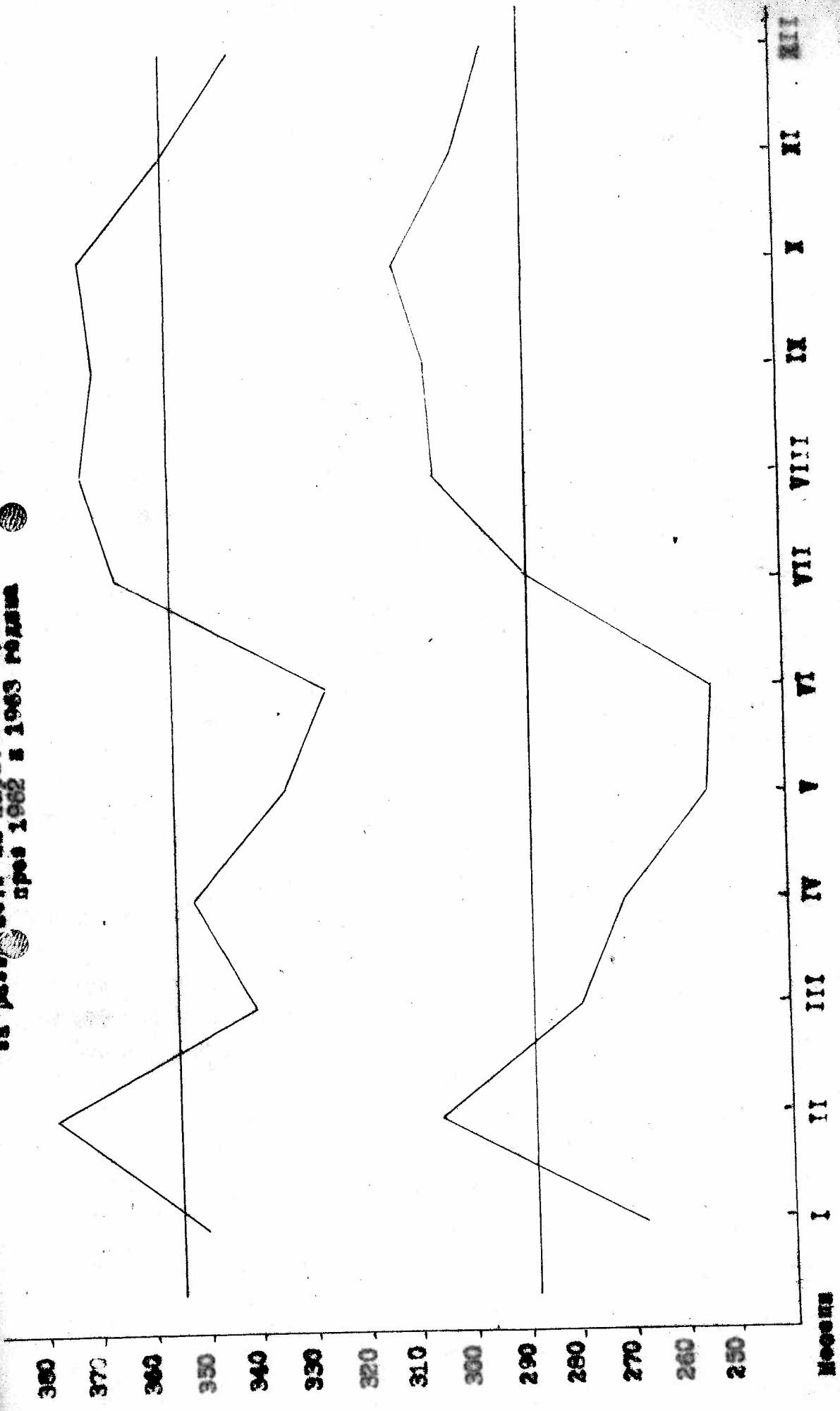

ТАБЕЛИЦА

за постъпленията и плащанията по касовия план на
Българската народна банка за 1962 и 1963 година.

Показатели	1962 година		1963 година	
	Миллиони лехове	% от обща- та сума	Миллиони лехове	% от обща- та сума
ПОСТЪПЛЕНИЯ:				
Стоксоборот	2.015	70,8	2.133	67,8
Транспорт	137	4,8	148	4,7
Комунални и битови услуги	84	2,9	95	3,0
Културни и спортни меропр.	25	0,9	23	0,9
Данъци в тежест	49	1,7	50	1,6
Т К Э С	70	2,4	78	2,5
П.т.т.станции	292	10,3	460	14,6
Държавна системна каса	-	-	-	-
Българска новостнц.банка	-	-	-	-
Други постъпления	176	6,2	156	4,9
Всичко:	2.848	100,0	3.148	100,0
ПЛАЩАНИЯ:				
Заплати	1.737	59,0	1.657	52,3
Помощи и обезщетения	120	4,1	115	3,6
Т К Э С	704	23,9	871	27,4
Селскостопански произведения	44	1,5	38	1,2
П.т.т.станции	-	-	-	-
Държавна системна каса	156	5,3	151	4,7
Българска новостнц.банка	-	-	196	6,1
Командировъчни, стопанско- оперативни и други разходи	182	6,2	149	4,7
Всичко:	2.943	100,0	3.167	100,0

11. Разпределение на паричното обръщение по месеци
при 1962 и 1963 година

МЕСЕЧНА ОБОРОТНА ВЕДОМОСТ

Изходияц № от 1968 г. съставена към 31 декември 1968 г. Пост. № на клонна

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатъци	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
A. Балансови сметки						
I. Фондове						
1	Уставен фонд		80 000 000 00	1		80 000 000 00
2	Резервен фонд		80 000 000 00	2		80 000 000 00
3	Фонд за основните средства	417 448 50	9 582 195 17	3		9 164 746 57
4	Фонд амортизация	436 824 99	1 968 034 74	4		1 531 209 75
5	Специални фондове	68 013 80	833 071 82	5		765 058 02
II. Резервни фондове — банкноти и монети и банкноти и монети за обръщение						
	Резервен фонд — банкноти	1 428 203 465 00	1 275 861 196 00	103	152 342 289 00	
106	Резервен фонд — монети	34 434 341 72	17 711 877 72	106	16 722 464 00	
114	Банкноти и монети на път	352 227 086 31	352 227 086 31	114		
7	Банкноти за обръщение	2 122 657 00	477 679 750 00	7		475 557 093 00
8	Монети за обръщение		51 273 734 00	8		31 273 734 00
III. Парични средства						
11	Каса	6 754 258 871 98	6 743 148 460 88	11	6 110 411 10	
IV. Сметни отношения с М-во на финансите за монети за обръщение						
9	Заплатени суми на М-во на финансите за пуснати за обръщение монети	31 273 734 00		9	31 273 734 00	
V. Скъпоценни метали						
14	Скъпоценни метали	18 946 873 43	9 115 883 46	14	9 830 989 97	
VI. Сметки по валутни операции						
406	„Чуждестранни банкноти, монети и път. чекове“	5 771 354 03	3 792 084 73	406	1 979 269 30	
413	— „Чуждестранни кореспонденти“	366 621 461 47	357 821 187 95	413	12 265 064 29	3 464 790 77
415	— „Чуждестранни кореспонденти“ — клирингови и компенсационна сметка	965 504 686 46	1 046 012 308 53	415	27 312 159 78	107 819 781 85
416	— „Чуждестранни кореспонденти — нетърговски плащания със социалистическите страни“	30 454 923 72	23 110 047 49	416	2 788 584 54	443 708 31
417	— Чуждестранни кореспонденти — предоставени кредити	34 211 111 92	19 984 806 67	417	14 226 305 25	
418	— „Чуждестранни кореспонденти — получени кредити“	188 696 962 96	394 906 586 84	418		206 209 623 88
419	— Чуждестранни кореспонденти — кредити на държавата	355 939 800 03	872 963 516 56	419	32 463 102 55	549 486 819 08
420	— Разплащания с държавата по външни дългосрочни кредити	872 963 714 18	355 939 997 65	420	549 486 819 08	32 463 102 55
421	— Чуждестр. кореспонденти — блокирани сметки	3 170 961 93	2 942 986 39	421	257 986 15	30 010 61
422	„Чуждестранни кореспонденти лева“	13 752 125 63	22 494 332 19	422	631 235 70	9 373 442 26
423	— „Преходни валутни сметки“	24 280 700 05	22 435 650 35	423	3 890 618 26	2 045 568 56
424	— „Текущи сметки в чуждестранна валута“	181 953 322 01	158 535 337 79	424	41 552 257 03	18 134 272 81
425	— „Текущи сметки в местни лева“	2 440 74	234 066 68	425		231 625 89
	Пренос	11 665 712 901 86	12 370 574 199 87		903 133 290 00	1 607 994 588 01

№ на сметката	Наименование на сметките	Сбороти		№ на сметката	Остагъци	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
	Пренос	11 665 712 901 86	12 370 574 199 87		903 133 230 00	1 607 994 588 01
426	— „Влогове в чуждестранна валута“	18 338 85	18 460 76	426		122 11
427	— „Блокирани сметки в чуждестранна валута“	4 309 19	622 354 41	427		618 045 22
428	— „Чуждестранни акредитиви — износ“	16 574 989 15	17 463 276 53	428		828 287 88
429	— „Чуждестранни акредитиви — внос“	12 700 617 90	10 112 035 53	429	2 588 582 87	
430	— „Провизии по чуждестр. акредитиви—внос“	10 112 035 53	12 700 617 90	430		2 588 582 87
431	— „Неизплатени чуждестранни преводи“	5 897 917 20	9 208 521 19	431		3 310 603 99
VII. Разплащателни, заемни и текущи сметки						
34	Предприятия от промишлеността	Разплащ. с/ки	6 420 136 237 02	6 513 823 392 65	34	92 689 155 63
35		Заемни „	7 494 945 245 20	6 809 567 762 34	35	686 377 482 86
38	Предприятия от селското стопанство	Разплащ. с/ки	341 511 191 42	355 963 702 45	38	14 452 511 03
39		Заемни „	209 457 128 60	187 314 681 23	39	22 142 497 22
46	Предприятия от търговията и изкупуването	Разплащ. с/ки	1 010 547 212 96	1 028 930 079 95	46	18 382 866 99
47		Заемни „	10 699 880 438 89	9 834 321 399 19	47	865 559 039 70
50	Предприятия от транспорта	Разплащ. с/ки	953 930 986 56	964 107 678 94	50	10 177 592 58
51		Заемни „	40 911 509 34	34 438 224 42	51	6 473 284 92
126	Предприятия от материално-техническо снабдяване	Разплащ. с/ки	250 708 087 89	259 261 315 19	126	8 353 227 50
127		Заемни „	2 879 966 321 13	2 696 929 344 37	127	184 086 976 76
64	Трудово-кооперативни земедел. стопанства	Текущи с/ки	667 362 273 71	835 324 944 92	64	167 962 669 21
65		Заемни „	1 616 504 274 75	1 489 388 176 29	65	127 116 098 46
66	Разни предприятия	Разплащ. с/ки	135 876 803 23	143 049 178 03	66	7 172 374 60
67		Заемни „	1 241 117 13	612 283 40	67	428 833 73
81	Просрочени заеми	1 659 844 319 20	1 433 099 928 17	81	176 744 396 03	
VII-a. Заеми за капитални вложения						
72	Заеми на ТКЗС за капитални вложения срещу бъдещи постъпления по фонд „Незелим“	13 840 368 12	13 649 644 43	72	190 923 69	
75	Заеми на ТКЗС за капитални вложения от минали години	537 942 391 86	55 745 316 22	75	482 196 873 14	
77	Заеми на ТКЗС за капитални вложения през текущата година	87 668 330 46	87 668 330 46	77		
80	Просрочени заеми на ТКЗС за капитални вложения	5 523 259 29	5 222 103 68	80	301 155 61	
128	Индивидуални заеми за покупка на продуктивен добитък	1 963 854 43	613 102 15	128	1 350 752 28	
129	Просрочени индивидуални заеми за покупка на продуктивен добитък	67 515 22	39 226 23	129	28 288 99	
79	Заеми на ТКЗС за разплащане с кооператорите	12 386 799 14	2 376 785 19	79	10 010 013 95	
	Пренос	46 753 235 876 53	45 220 348 211 14		3 468 678 291 81	1 935 790 626 42

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатъци	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
	Пренос	46 783 235 576 53	45 220 848 211 14		3 468 678 291 81	1 535 790 626 42
	VIII. Специални сметки по разплащанията					
86	Акредитиви	62 038 438 58	63 174 961 26	86		1 078 522 68
87	Особени сметки	57 737 623 85	58 128 323 76	87		590 699 91
88	Лимитирани чекови книжки	51 441 437 35	52 039 062 00	88		527 624 65
89	Акцептирани чекове	8 353 902 93	9 366 812 72	89		34 309 09
	IX. Средства със специално предназначение					
91	Амортизационни отчисления на предприятия	212 135 535 69	242 733 432 72	91		50 527 397 03
113	Разни средства и фондове със специално предназначение	332 279 369 22	480 707 758 13	113		58 428 329 57
78	Текущи сметки на ТКЗС за строежи изпълнявани по стопански начин	39 935 667 82	39 935 667 82	78		
184	Фонд „Неделим“ на ТКЗС	236 658 575 86	276 480 310 26	184		37 522 234 40
	X. Касово изпълнение на държавния бюджет и сметки с бюджетните учреждения					
92	Приходи по републиканския бюджет	6 553 600 242 83	6 576 717 115 67	92		23 116 872 84
93	Разходи по републиканския бюджет	5 284 655 452 16	5 284 655 452 16	93		
94	Бюджетни сметки на народните съвети	1 674 353 035 62	1 687 045 927 34	94		12 637 891 72
95	Разпределяеми приходи по републ. бюджет	1 379 932 871 66	1 379 932 871 66	95		
96	Извънбюджетни сметки по републ. бюджет	1 177 376 383 91	1 257 107 441 33	96		79 731 057 42
97	Извънбюджетни сметки на народните съвети	139 994 294 42	133 291 509 10	97		43 297 524 68
98	Разни разплащания с М-во на финансите	36 001 497 62	582 687 970 30	98		496 626 472 68
99	Преценка по паричната реформа 1952 г.		111 529 136 79	99		111 529 136 79
	XI. Банкови учреждения					
100	Българска инвестиционна банка	2 391 100 238 62	2 502 590 374 96	100		111 490 136 34
101	Държавна слесовна каса	345 208 449 65	1 140 218 546 46	101		295 010 096 81
102	Държавен застрахователен институт	38 053 650 33	66 756 763 57	102		30 704 313 04
	XII. Дебитори и кредитори					
105	Разни дебитори и кредитори	2 677 445 128 65	2 678 127 137 31	105		70 652 249 97
	XIII. Съучастия и ценни книжа					
107	Съучастия и ценни книжа	3 762 214 77	215 705 00	107		3 546 509 77
	XIV. Текущи сметки на организации и др.					
110	Текущи сметки на организации	364 220 548 48	396 524 532 68	110		32 603 684 20
111	Сметки с централно отчитане	2 295 202 390 25	2 295 202 390 25	111		
112	Текущи сметки на ведомства на сметно финансиране	1 795 755 710 19	1 827 239 596 04	112		31 533 835 65
	Пренос	75 462 584 727 19	75 384 422 511 09		3 542 377 351 55	3 444 464 325 45

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатъци	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
	Пренос	75 462 834 727 19	75 364 422 511 09		3 542 877 051 55	3 444 464 835 45
	XV. Междуклонови операции					
90	Неизплатени преводи	98 115 203 56	97 308 862 56	90	1 023 284 32	222 643 32
115	Теглени преводи	18 839 869 384 93	34 009 451 471 33	115		15 169 381 836 40
116	Получени преводи	52 394 661 540 79	50 157 826 200 31	116	2 236 835 340 48	
117	Записани по извлечението преводи	31 172 132 653 54	18 324 381 154 30	117	12 847 751 499 24	
118	Неизравнени суми по извлеченията	24 542 305 94	24 736 510 29	118	197 17	194 201 52
119	Теглени преводи от предната година	37 103 486 375 98	37 103 486 375 98	119		
120	Получени преводи от предната година	2 534 688 442 56	2 534 688 442 56	120		
121	Записани по извлеченията преводи от предната година	36 842 840 434 81	36 842 840 434 81	121		
122	Неизравнени суми по извлеченията от предната година	405 337 80	405 337 80	122		
123	Документи за връчване чрез уравниелната служба	2 962 136 021 21	2 962 136 021 21	123		
124	Уравниелна служба	3 701 774 593 29	3 701 774 593 29	124		
	XVI. Основни средства					
135	Земи	615 819 33	93 794 43	135	522 025 10	
136	Сгради	11 004 225 43	165 672 44	136	10 838 552 93	
137	Стопански инвентар	3 493 736 45	82 303 62	137	3 411 227 83	
	XVII. Корективни сметки					
138	Изхабяване на основните средства	125 703 36	5 732 762 61	138		5 607 059 25
139	Изхабяване на малоз. и малотр. предмети	12 000 32	367 230 13	139		348 229 81
	XVIII. Капитални вложения на банката и основен ремонт					
140	Вноски в БИВ за финансиране на капиталните вложения на банката	30 598 67	37 796 56	140	42 602 11	
141	Незавършени капитални вложения	952 616 14	359 113 64	141	593 487 30	
145	Разноски за основен ремонт	65 061 56	65 061 56	145		
147	Вноски с неизвестн. предназначение	833 071 82	68 013 80	147	765 058 02	
	XIX. Ликвидационни заеми и сметки					
82	Съдебни вземания	1 722 846 42	582 623 22	82	1 140 223 20	
164	Ликвидационни заеми на ТКЗС	15 027 920 34	5 517 317 88	164	9 510 602 46	
171	Заеми на разни лица	167 122 46	5 231 95	171	161 830 51	
183	Вземания от предприятия и кооперации обявени в ликвидация	359 306 83	112 139 51	183	247 167 35	
	Пренос	261 171 974 450 96	261 136 666 886 88		18 655 726 419 83	18 620 413 635 72

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороты		№ на сметката	Остатъци		
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит	
	Пренос	261 171 974 450 96	261 186 666 886 68			18 655 726 419 83	18 620 413 865 75
	XX. Резултатни сметки						
186	Лихва	78 774 061 01	78 774 061 01	186			
187	Разлика курса от камбио	592 087 51	592 087 51	187			
188	Други доходи	11 261 519 74	11 261 519 74	188			
189	Други разходи	424 820 13	424 820 13	189			
190	Административно-управленчески разходи	7 410 040 01	7 410 040 01	190			
191	Суми за минаване в загуба	5 564 019 68	5 564 019 68	191			
192	Печалби и загуби	70 154 502 25	105 958 109 86	192			35 803 607 61
	XXI. Други активни и пасивни сметки						
194	Стопански материали	366 367 01	418 553 29	194		147 813 72	
195	Малоденни и малотрайни предмети	367 337 13	19 007 32	195		343 229 81	
196	Разходи за следващи периоди			196			
197	Приходи за следващи периоди			197			
	Всичко	261 340 089 095 43	261 340 089 095 43			18 656 222 463 86	18 656 222 463 86
	Б. Статистически сметки						
	I. Обезпечения						
204	Депозити за обезпечения	2 892 649 28	185 016 95	204		2 707 632 53	
205	Депозанти на обезпечения	185 016 95	2 892 649 28	205			2 707 632 53
	II. Резервни емисии — банкноти						
280	Резервни емисии — банкноти	1 765 085 000 00	94 940 000 00	280		1 670 145 000 00	
281	Глазна каса за банкноти	94 940 000 00	1 765 085 000 00	281			1 670 145 000 00
	III. Документи за инкасо						
228	Просрочени разплащателни документи	1 393 424 334 52	1 268 519 555 32	228		25 104 773 20	
232	Документи изпратени за инкасо в чужбина	3 716 446 490 51	3 440 753 026 05	232		275 690 464 46	
233	Документи получени за инкасо от чужбина	595 388 935 00	513 230 077 03	233		92 158 857 97	
234	Седанги	5 213 405 664 11	5 596 359 765 74	234			382 934 101 63
	V. Ценности за пазене						
237	Депозити за пазене	5 051 845 12	229 536 57	237		4 822 308 55	
238	Депозанти	229 536 57	5 051 845 12	238			4 822 308 55
	V. Държавни ценни материали						
239	Държавни ценни материали	36 090 020 20	24 696 055 82	239		11 403 964 38	
240	Държавно хранилище	24 696 055 22	36 090 019 60	240			11 403 964 38
	Пренос	12 747 827 547 46	12 747 827 547 46			2 972 033 006 89	2 972 033 006 89

№ на сметката	Наименование на сметките	Обороти		№ на сметката	Остатък	
		Дебит	Кредит		Дебит	Кредит
	Пренос	12 747 527 547 48	12 747 527 547 48		2 072 038 006 89	2 072 038 006 89
VI. Акредитиви и гаранции						
575	— „Дебитори по чуждестранни гаранции и акредитиви — внос“	384 541 540 41	322 372 374 84	575	106 168 565 77	
576	— Чуждестранни кредитори по акредитиви — внос открити по кредити“	101 211 783 04	124 901 274 16	576		23 689 491 12
577	— „Чуждестранни кредитори по акредитиви внос открити без покритие“	54 378 438 45	70 311 948 21	577		15 933 432 76
578	— Чуждестранни кредитори по гаранции за внос“	78 517 163 51	139 089 259 03	578		60 572 525 24
579	— „Други чуждестранни гаранции“	12 019 424 15	17 992 450 80	579		5 978 028 65
580	— „Чуждестранни дебитори по гаранции и акредитиви — износ без покритие“	4 711 617 978 82	4 212 737 445 14	580	498 850 588 74	
581	— Чуждестранни дебитори по компенсационни акредитиви“	2 482 745 80	2 323 815 12	581	118 830 78	
582	— „Кредитори по гаранции, акредитиви—износ без покритие и компенсационни акредитиви	4 214 494 036 53	4 213 353 403 03	582		498 949 366 52
VII. Разни						
255	Разни активни статистически сметки	1 000 391 193 27	16 733 372 27	255	233 657 321 50	
256	Разни пасивни статистически сметки	16 734 077 44	1 000 391 893 04	256		233 657 321 50
VIII. Вземания и задължения на държавата поети за ликвидация от БНБ						
265	Задължения към Погасителната каса	33 462 57	14 236 45	265	24 166 12	
266	Задължения по заеми от заема на бежанците	23 766 38	15 547 46	266	8 219 22	
267	Задължения по заеми за икономичен строеж	8 343 00	1 206 65	267	3 136 92	
268	Задължения по заеми на новобрачни двойки	46 672 31	2 500 50	268	43 971 81	
269	Държавата от вземания и задължения за ликвидирани от БНБ	35 245 72	2 155 165 57	269		2 413 923 13
270	Заеми на тютюнотърговци	2 034 263 03	308 33	270	2 033 900 04	
271	Заеми на заселници в Беломорието	2 632 35	1 062 71	271	1 632 64	
Статистически сметки		23 276 516 438 42	23 276 516 438 42	3 662 323 653 33		3 662 323 653 33
Балансови сметки		261 340 082 093 43	261 340 082 093 43	18 656 222 463 36		18 656 222 463 36
Всичко		284 618 695 532 25	284 618 695 532 25	22 319 151 147 15		22 319 151 147 15

Забележка: Остатък по сметка № 117 лева

Последно осчетоводено извлечение № от лева

Отстранена на 407/30 64 Разлика лева

дата

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА

клуб

Съставил:

Управител

гл. счетоводител

Даниел

ГОДИШНА РАВНОСМЕТКА

за печалбите и загубите на 31 декември 1963 година

2-3-578

30.12.64

ЗАГУБИ

ПЕЧАЛБИ

ОБЯСНЕНИЕ	Сума		Обща сума		ОБЯСНЕНИЕ	Сума		Обща сума	
	лева	ст.	лева	ст.		лева	ст.	лева	ст.
I. Адм. управленчески разходи:					I. Лихви от заеми и ценни книжка				
Заплати и др. възнаграждения (§ 1)	3 456 535	46			Лихви от краткосрочни заеми на предприятия, организации и др.	31 427 452	95		
Прибавки към заплатата (§ 2)	672 241	23			Лихви от краткосрочни заеми на ТКЗС	4 739 663	55		
Веществ. разходи (§§ 3, 4, 6, 7, 9, 11, 13 и 15)	1 022 873	68			Лихви от дългосрочни заеми на ТКЗС	9 795 092	07		
Разни (§ 18)	40 069 04	7 191 739	41		Лихви от заеми на ТКЗС срещу бъдещи постъпления на фонд „Неделим“	69 239	10		
II. Лихви по разплащателни и текущи сметки					Лихви от просрочени заеми:				
Лихви на Държ. спестовна каса	10 306 770	76			а) краткосрочни на ТКЗС	152 079	78		
Лихви на Бълг. инвестиционна банка	1 169 470	61			б) дългосрочни на ТКЗС	63 644	97		
Лихви на Д. З. И.	523 495	76			в) предприятия и др.	5 254 276	02		
Лихви по влогове на фондове и разни средства със спец. предназначение	626 350	39			Лихви от съдебни вземания	33 105	36		
Лихви по тек. с/ки на организации	502 899	54			Лихви от ценни книжка и дивиденди от съучастия	76 124	79		
Лихви по тек. с/ки на ТКЗС	714 354	06			Лихви от чуждестранни кореспонденти	543 375	45		
Лихви по фонд „Неделим“ на ТКЗС	636 363	04			Лихви от разни	49 143 11	52 193 177	15	
Лихви на чуждестранни кореспонденти	1 489 401	86			II. Други доходи				
Лихви на разни	46 335 31	13 513 300	33		Наеми от покрити имоти	24 972	53		
III. Други разходи					Наеми от непокрити имоти	379	19		
Комисии на чуждестр. кореспонденти	6 36				Комисии от преводи	43 738	63		
Порто	7 341	12			Комисии от инкасо	19 430	35		
Разни извънбюджетни разходи	33 366	96			Комисии от акредитиви	201 004	45		
Амортизационн. отчисления за възстановяване	217 554	23			Комисии от ценности	15 034	10		
Амортизационни отчисления за основен ремонт	114 662	72	422 931	53	Комисии от разни	29 772	08		
IV. Курсова разлика и други от девизни операции					Порто	1 655	39		
Разлика курса от камбио	53 042	62	33 042	62	Разни доходи	162 316	60		
V. Суми за минаване в загуба					Комисии от чужди валути	10 565 055	51		
Несъбираеми вземания	651 679	33			Събрани глоби за нарушаване правилата по документооборота	15 747 22	11 047 509	12	
Други	2 912 340	35	3 564 019	68	III. Курсова разлика и други от девизни операции				
VI. Разни					Разлика курса от камбио	15 659 54	15 659 54		
					IV. Разни				
					Лихви от ДСК	235 076	67		
					Лихви от БИБ	42 438	50		
								277 515	67
Печалба за 1963 г.			35 803 607	61					
Печалба					Загуба				
Всичко			63 568 861	18	Всичко			63 568 861	18

Гл. счетоводител:

Гл. счетоводител

Забележка: Лихвите на БИБ и ДСК да се сверят с клоновете на същите.

Т а б л и ц а
 об исполнении на **Специальном плане на развитие сельского хозяйства**
 за 1962 г.

Детализация № 2

в млн. руб.

Показатели	Средства в плане на:											
	1962 г.			1963 г.			1964 г.			1965 г.		
	Сумма	В % к 1962 г.	В % к 1963 г.	Сумма	В % к 1962 г.	В % к 1963 г.	Сумма	В % к 1962 г.	В % к 1963 г.	Сумма	В % к 1962 г.	В % к 1963 г.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
I. Земельно-лесной фонд												
Земли на развитие	224.222	222.244	99,2	227.222	222.272	98,2	274.222	212.222	124,7	222.222	222.222	100,0
Земли на обл. развитие	225.722	222.222	101,2	222.222	222.222	101,2	224.222	272.222	122,2	222.222	222.222	100,0
Земли на зап. фонд. и развитие	222.222	222.222	104,2	222.222	222.222	104,2	222.222	222.222	104,2	222.222	222.222	100,4
Земли на зап. фонд. обл. развития	172.222	127.222	122,2	122.222	122.222	122,2	122.222	172.222	122,2	222.222	222.222	96,7
Земли на зап. фонд. зап.	122.222	122.222	122,2	122.222	122.222	122,2	122.222	122.222	122,2	222.222	222.222	100,0
Земли на развитие	2.222	2.222	72,2	2.222	2.222	72,2	2.222	2.222	122,2	2.222	2.222	72,2
Прочие земли	22.222	-	-	22.222	-	-	22.222	-	-	22.222	-	-
Итого:	1.222.172	1.222.222	101,2	1.222.222	1.222.222	101,2	1.222.222	2.222.222	127,7	1.222.222	2.222.222	100,0
Изменение структуры освоения на зап. фонд. обл. развития	-	2.222	-	-	222	-	-	-	-	-	-	-
Итого:	1.222.172	1.222.222	102,4	1.222.222	1.222.222	101,2	1.222.222	2.222.222	127,7	1.222.222	2.222.222	100,0
II. Развитие												
Средства на развитие	172.222	171.222	99,2	171.222	171.222	99,2	171.222	171.222	100,0	171.222	171.222	100,0
Промышленные объекты	222.222	222.222	99,2	222.222	222.222	99,2	222.222	222.222	99,2	222.222	222.222	99,2
Транспорт	22.222	22.222	100,0	22.222	22.222	100,0	22.222	22.222	100,0	22.222	22.222	100,0
Средства с бюджетами	222.222	222.222	100,0	222.222	222.222	100,0	222.222	222.222	100,0	222.222	222.222	100,0
Средства от зап. фонда 1962 г.	122.222	122.222	100,0	122.222	122.222	100,0	122.222	122.222	100,0	122.222	122.222	100,0
Средства с зап. фон. обл. и зап.	222.222	222.222	99,2	222.222	222.222	99,2	222.222	222.222	99,2	222.222	222.222	99,2
Прочие средства	22.222	22.222	100,0	22.222	22.222	100,0	22.222	22.222	100,0	22.222	22.222	100,0
Земли на развитие	222.222	222.222	100,0	222.222	222.222	100,0	222.222	222.222	100,0	222.222	222.222	100,0
Итого:	1.222.172	1.222.222	102,4	1.222.222	1.222.222	101,2	1.222.222	2.222.222	127,7	1.222.222	2.222.222	100,0
Изменение структуры освоения на зап. фонд. обл. развития	-	-	-	-	-	-	-	122	-	-	2.222	-
Итого:	1.222.172	1.222.222	102,4	1.222.222	1.222.222	101,2	1.222.222	2.222.222	127,7	1.222.222	2.222.222	100,0

Исполнительный директор
 [Подпись]

Т А Б Е Л И Ц А

за средномесечните остатъци на прегледваните банки за 1962 г.

О Т Р А С Л И	1 9 6 2 г.						1 9 6 3 г.						* увеличаване често - намаляване западение спрямо 1962 г.
	общо			от тях:			общо			от тях:			
	млн. лев	%	млн. лев	%	млн. лев	%	млн. лев	%	млн. лев	%	млн. лев	%	
кооперативност	378	33,8	340	93,4	30	6,6	630	34,0	607	93,4	23	6,6	+ 78
банковост	227	13,2	222	97,8	5	2,2	200	13,6	253	97,3	7	2,7	+ 33
връзка търговия	544	31,8	524	96,3	20	3,7	633	33,1	606	95,7	27	4,3	+ 89
промишлено-техническо	185	10,8	170	96,2	7	3,8	175	9,1	162	96,0	6	3,4	- 10
селищно	173	10,1	137	78,2	36	20,8	191	10,9	165	75,9	26	24,1	+ 18
транспорт	4	0,2	4	100,0	-	-	6	0,2	6	100,0	-	-	+ 1
Всичко:	1.711	100	1.609	93,9	106	6,2	1.914	100	1.788	93,3	126	6,7	+ 203

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
Банковско-техническо управление
Началник:

/проф. А. Радев/

ТАБЛИЦА

Во средния срок на ползуваните краткосрочни банкови заемни

ГОДИНИ	Средноесечни остатъци			Коригиран кредитен оборот			Среден срок на ползуване на краткосрочните банкови заемни		
	редовни заемни	просрочовани заемни	всичко	редовни заемни	просрочовани заемни	всичко	редовни заемни	просрочовани заемни	общо
	ИЗМЕНЕНИЯ								
1959	1.362	61	1.423	13.078	1.052	14.130	37,5	20,7	36,2
1960	1.552	143	1.695	13.507	1.260	14.767	41,4	40,9	41,3
1961	1.532	90	1.672	15.485	1.383	16.868	36,8	23,4	35,7
1962	1.605	106	1.711	17.518	1.366	18.886	32,9	27,9	32,6
1963	1.785	129	1.924	19.490	1.483	20.973	33,0	31,3	32,9

БЪЛГАРСНА НАРОДНА БАНКА
Климово-информационно управление
Началник:

[Signature]

/проф. Л. Ралясов/

за остатъците и оборотите на заемите

ОТРАСЛИ	Остатък на заемите на 31.XI.1962 година		Оборот за 1963 г.		Остатък на заемите на 31.XI.1963 година		+ увеличено - намалено сярно 1962 г.	
	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%
A	1	2	3	4	5	6	7	8
I. РЕГИОНА ЗАЕМ								
1. Промисленост	606	36,3	6.089	6.909	606	36,2	+ 60	13,2
2. Селско стопанство	114	6,8	1.712	1.677	149	7,9	+ 35	30,7
3. Вътрешна търговия, вкл. матер. теж. снабдяване	726	43,5	9.049	8.920	855	45,2	+ 129	17,6
4. Външна търговия	222	13,3	3.584	3.611	195	10,3	- 27	-12,2
5. Транспорт	2	0,1	39	34	7	0,4	+ 5	250,0
Всичко:	1.670	100,0	21.273	21.051	1.692	100,0	+ 222	13,3
II. ПРОСРОЧНИ ЗАЕМИ								
Всичко редовни в просрочени заема:	99	x	1.561	1.483	177	x	+ 78	78,8
	1.769		22.834	22.534	2.069		+ 300	17,0

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
 План сфо-кисомичесно управление
 Началник:

[Signature]
 /проф. Д. Радев/

Т А Б Е Л И Ц А

за остатъците на краткосрочните заеми по видове заеми

№ и о ред	ВИДОВЕ ЗАЕМИ	Остатъци към 31.XII.						Средни остатъци за:			
		1962 г.		1963 г.		1962 г.		1963 г.		млн. лева	%
		млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%	млн. лева	%		
1.	Заеми за планови записи	82	4,6	70	3,4	84	4,9	71	3,7		
2.	Заеми за закупуване	370	20,8	406	19,5	297	17,2	348	18,1		
3.	Заеми по оборота	607	34,1	733	35,3	596	34,5	667	34,6		
4.	Заеми по оборота	105	5,9	128	6,1	128	7,4	144	7,5		
5.	Заеми по вноса и износа	220	12,3	193	9,3	135	7,8	144	7,5		
6.	Заеми за сезонни разходи	63	3,5	120	5,8	179	10,4	230	11,9		
7.	Заеми по специални разпоредения	84	4,7	72	3,5	78	4,5	52	2,7		
8.	Заеми за нова техника	30	1,7	52	2,5	24	1,4	37	1,9		
9.	Други заеми	14	0,8	14	0,7	6	0,4	10	0,5		
10.	Заеми по разплащанията	94	5,3	108	4,9	76	4,4	81	4,2		
11.	Дивидендни заеми	14	0,8	11	0,5	18	1,0	14	0,7		
12.	Пресрочени заеми	99	5,5	177	8,5	106	6,1	129	6,7		
		1.782	100,0	2.079	100,0	1.727	100,0	1.927	100,0		

Всичко:

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
Планово-икономическо управление
Началник:

/проф. Л. Ралчев/

ТАБЛИЦА

за редовността и обслужването на банковите сметки към 31.XII.1963 г.

ОТРАСЛИ

№ и оред	Обща сума на редовните и просрочените сметки	От тях:					Издания от обслужване поочисно	Недостатък от обслужване поочисно	От него относно в процентно средно
		Прострочените сметки		Застава, която е верна поочисно					
		2:1	3	4	5	6:1			
млн. лев		%			млн. лев				
А	1	2	3	4	5	6	7	8	
1.	724	38	5,2	523	72,2	23	31	16	
	715	37	5,2	518	72,3	27	31	16	
	3	1	12,5	5	62,5	1	-	-	
2.	273	77	28,2	193	70,7	52	12	2	
3.	707	37	5,2	677	95,8	8	10	7	
	516	17	3,3	495	95,9	5	6	5	
	191	20	10,5	182	95,3	3	4	2	
4.	194	10	5,2	169	87,1	4	3	2	
5.	164	15	9,1	20	1,2	4	3	2	
	28	6	21,4	20	71,4	4	3	2	
	136	9	6,6	-	-	-	-	-	
6.	7	-	-	2	28,6	1	-	-	
А ВКУПНО:		177	8,6	1.524	76,6	97	59	29	

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
Паново-инженерско управление
Искалник:

[Signature]
/Проф. Л. Ралчев/

Т А Б Е Л И Ц А

за просрочените заеми и просрочените платени документи

Средномесечни остатъци през

1962 г. 1963 г.

	1962 г.		1963 г.		просрочени чести заеми	просрочени платени документи	Всичко	просрочени платени документи	Всичко	%	просрочени платени лева	%
	31.XII. 1962 г.	31.XII. 1963 г.	просрочени чести заеми	просрочени платени документи								
1. Промисленост	14	33	38	20	58	43	23	66	41,3	66	41,3	
а/ държавна	13	37	37	18	55	42	21	63	39,4	63	39,4	
б/ кооперативна	1	1	1	2	3	2,3	2	3	1,9	3	1,9	
2. Външна търговия	40	77	36	-	26	26,9	46	46	28,7	46	28,7	
3. Вътрешна търговия	29	37	20	2	23	16,4	27	29	18,1	29	18,1	
а/ държавна	16	17	11	1	12	8,9	14	15	9,4	15	9,4	
б/ кооперативна	13	20	9	1	10	7,5	13	14	8,7	14	8,7	
4. Матер. техн. снабдяване	5	10	7	-	7	5,2	6	6	3,8	6	3,8	
5. Селско стопанство	11	15	5	3	8	6,0	7	10	6,3	10	6,3	
а/ държавно	5	6	2	-	2	1,5	2	2	1,2	2	1,2	
б/ кооперативно - ТКЗС	6	9	3	3	6	4,5	5	8	5,0	8	5,0	
6. Транспорт	-	-	-	2	2	1,5	-	2	1,2	2	1,2	
7. Ученствена на разходи. Общост	-	-	-	1	1	0,7	-	1	0,6	1	0,6	
Всичко:	99	177	106	28	134	100	129	160	100	160	100	
а/ държавен сектор	79	147	93	22	118	85,8	110	138	84,4	138	84,4	
б/ кооперативен сектор	20	30	13	6	19	14,2	19	25	15,6	25	15,6	

БЪЛГАРСКА НАРОДНА БАНКА
Планово-материално управление
Начальник:

[Signature]
/проф. Л. Галчев/

С П Р А В К А

за съгласуването в годишния отчет на Лъгарска народна банка
за 1965 година

Следователно за да настъпи на Лъгарска народна банка за
1965 година съгласуване с:

Министърство на икономиката

Толко, че да отрази във икономиката на министерството
за 1965 г.а. съобразно с изискванията на закон за пред вид на различията в
счетоводите.

Държавния комитет за икономически

С писмо № 48 от 11.1.1966 г. д-р Крава изпосл предложекия
за редовно подсъжданно на доклад, които се взема пред вид.
на следващите точки със следните предложения:

1. Да се отстрани разликата в данните за капиталното
наличие на капиталните вложения на ТНЗС.

Разлика в данните не съществено има, но те не могат да
се отстроят, тъй като съществено, които се взема, а различно.
Данните на ТНЗС отразяват паричните чрез банката средства /соб-
ствени в земни/ от ТНЗС, а данните на ТНЗУ - материалното състо-
яние.

2. Замяне за неоснователни констатациите за материалното
наличие в правни актите за прелиране.

Данните за материалното наличие повече време през
1965 година и включването на редица материално показателно съществено
нат материалното на наличие в правни актите за прелиране.

София, 28 май 1966 г.

д-р. - тринко - д-р:

Т. Димитров

27

до инвентарно дело № 0704
документи, пронумеровано и
съдържа 77 листа.

ЗАВЕЖДАШ ТОВЕРИТЕЛНА
ОБУЧКА: *Г. М. Велков*

8.11.77г.